Jaargang 110. Dingsdag, 29 Julij 1851. No. 60.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant wordt gratis aan de geabonneerden verzonden: *Kort verslag van het verhandelde in de vergadering van de Staten der provincie Groningen; benevens die der Staten Generaal.*

HERBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen* zijn voornemens, door hunnen GECOMMITTEERDE, bij *enkele Inschrijving* met *gesloten Briefjes*, her te besteden, het **VERWEN** van de navolgende voorwerpen, in 5 perceelen:

1. Al de HOUTWERKEN in de BENEDENVERDIEPING, binnenwerks, van het STADSHUIS, alsmede Kasten en Lessenaars, enz, aldaar.
2. Al de HOUTWERKEN in de BOVENVERDIEPING van het STADSHUIS, binnenwerks, alsmede Kasten aldaar.
3. De GEBOUWEN voor de Teeken-, Bouw- en Zeevaartkundige lessen onder den naam *AKADEMIE MINERVA.*
4. De NOORDER BEWAARSCHOOL.
5. De GEBOUWEN, enz., aan de Stads Begraafplaatsen.

Deze Herbesteding zal plaats hebben op dezelfde Voorwaarden, waarnaar de Aanbesteding op den 16den dezer is gehouden, welke voorwaarden van heden ter STADS SECRETARIJ ter lezing liggen, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den STADS BOUWMEESTER.

De Inschrijvingsbiljetten, ingerigt overeenkomstig het daaromtrent bij het Bestek bepaalde, *en wel voor ieder perceel afzonderlijk in te dienen*, moeten vóór of uiterlijk op DINGSDAG den 29sten Julij 1851 aan het Raadhuis worden bezorgd.

De opening dier Biljetten en de provisionele Toewijzing aan de laagste Inschrijvers, onder nadere goedkeuring, zal in het openbaar plaats hebben op WOENSDAG den 30sten Julij 1851, des middags te 12 uur, in een der Vertrekken van het Raadhuis.

GRONINGEN, 21 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouderen: VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen*;

Gezien art. 23 litt. *f* van de gemeentewet en het slot van dat artikel;

Overwegende, dat het LIDMAATSCHAP van den RAAD onvereenigbaar is met de betrekking van AMBTENAAR van wege het GEMEENTEBESTUUR aangesteld, of daaraan ondergeschikt, met uitzondering van de Leden van Armbesturen, Leden van het bestuur van Godshuizen en andere instellingen van Liefdadigheid, alsmede van Genees-, Heel- en Verloskundigen, die met de Armenpraktijk belast zijn;

Overwegende, dat een groot aantal Ingezetenen dezer Stad lastige en moeijelijke bedieningen bereidwillig waarnemen en daardoor grootelijks medewerken tot het Maatschappelijk welzijn; dat het onbillijk en voor eene goede en vrije keuze schadelijk zou zijn, indien die Ingezetenen gehouden werden voor den Raad niet benoembaar te wezen;

Overwegende, dat welke de betrekking zij, die men bekleedt, men altijd tot Lid van den Raad benoembaar is, zoo men slechts van de betrekking ontslag hebbe, alvorens in den Raad zitting te nemen;

Willende verhoeden, dat de bepaling van art. 23 litt. *f* aan de goede en vrije keuze van Raadsleden in deze Stad hinderlijk zij, zonder aan dezelve iets van hare kracht en werking te benemen;

Besluiten, om, zoodra iemand in deze Stad, die eene betrekking bekleedt, waardoor hij eenigzins geacht kan worden van wege het Gemeentebestuur aangesteld of daaraan ondergeschikt te zijn, tot **RAADSLID** gekozen is, denzelven, op zijn verzoek, onmiddellijk ONTSLAG te geven.

En zal hiervan aankondiging geschieden in de *Groninger Courant.*

Aldus gedaan in de Vergadering van den 24sten Julij 1851.

Burgemeester en Wethouders voornd.:
VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van *Groningen* maken bekend, dat door den RAAD op den 24sten dezer is benoemd de **VASTE COMMISSIE** uit dat **COLLEGIE**, door welke, onder voorzitterschap van den Burgemeester, overeenkomstig art. 166 der Gemeentewet, zoo veel mogelijk zullen worden ONTWORPEN de VERORDENINGEN, tegen wier OVERTREDING STRAF is bedreigd, en dat die Commissie is te zamengesteld als volgt:

De BURGEMEESTER, *Voorzitter.*
Jhr. Mr. J. W. QUINTUS, *Lid van den Raad.*
Mr. L. B. LOHMAN, *idem.*
Mr. J. J. CREMERS, *idem.*
J. W. C. Baron VAN ITTERSUM, *idem.*

GRONINGEN, 28 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouders van Groningen:
VAN IMHOFF.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

RAADSVERGADERING:

Donderdag den 31sten Julij 1851, des namiddags te half twee.

NIEUWSTIJDINGEN.

ITALIE.

De moorden, gepleegd uit staatkundige oorzaken, vermenigvuldigen zich in Italië. Te Rome zijn de heeren *Agostino Squaglia* en de kommandant der gendarmerie vermoord, en is mede een aanslag ondernomen op het leven van mgr. *Tissani*, aalmoezenier der Pauselijke troepen. Ook te Milaan, Florence, Spoleto en Lodi zijn soortgelijke gruweldaden ondernomen.

Den 12den l.l., des middernachts, werden in het paleis des kardinaals *Pisani*, te Rome, granaten geworpen, welke evenwel ontploffen zonder schade aan te rigten. Oogenblikkelijk was de straat door eene talrijke menigte bezet, welke door de policie uiteengejaagd werd. Men is er nog niet in geslaagd de belhamels in hechtenis te nemen.

DENEMARKEN.

KOPPENHAGE, 20 Julij.

De hier aanwezige leden van het koninklijk geslacht, de landgravin *Charlotte van Hessen* en haar zoon, prins *Fredrik*, hebben afstand gedaan van hunne aanspraak op de Kroon van Denemarken, ten gunste van prins *Christiaan van Glucksberg*; de daartoe betrekkelijke bescheiden zijn reeds beteekend; — de inhoud daarvan zal eerlang door eene nota aan de buitenlandsche mogendheden worden bekend gemaakt, en tevens eene wet, tot regeling van de troon-opvolging, aan den Deenschen Rijksdag worden voorgelegd.

(Dit berigt wordt echter door sommigen tegengesproken.)

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 22 Julij.

De heer *Salomons* heeft gisteren weder zitting genomen in het Huis der Gemeenten. Ofschoon de voorzitter hem verzocht zijne plaats te verlaten, heeft de vergadering zich verpligt gezien de verwijdering van de heer *Salomons* met 231 tegen 81 stemmen te bepalen. Deze werd door een officier uit de zaal geleid.

[Nopens de redenen, waarom de alderman *Salomons* zich in deze zaak van eenig verzet heeft bediend, diene het volgende: De Engelsche verordeningen bedreigen n.l. dengene met straf, die, zonder beëedigd te zijn, in het Huis *zit* of stemt. Daar nu dit woord *zitten* door sommigen niet als *gaan zitten*, maar als *blijven zitten* uitgelegd werd, zoo vreesde de heer *Salomons*, toen hij een oogenblik op eene der banken van het Huis plaats nam, niet genoeg gedaan te hebben om eene beslissing der *regterlijke magt* over de verkiesbaarheid der Israelieten uit te lokken, gelijk hij aan zijne kiezers beloofd had. En het was dáárom, dat hij niet zonder betoon van eenige tegenkanting, zijne plaats wilde verlaten.

Men weet overigens dat de eed, dien de heer *Salomons* geweigerd heeft in zijn geheel uit te spreken, eene afzwering van den Paus is, en men ziet dus, — gelijk de Londensche *Times* doet opmerken, — het zonderlinge verschijnsel, dat een Israeliet uit het Parlement wordt geweerd, als weigerachtig om den Paus af te zweren.]

Tegen morgen heeft de baron *Rothschild* zijne kiezers bijeen geroepen, om er over te beraadslagen wat te doen, om het regt van de keuze, die op hem is gevallen, te doen eerbiedigen. Reeds voorleden jaar is de heer *Rothschild* tot lid van 't Parlement gekozen.

— Heden hield het vrede-congres zijne eerste zitting in Exeter-Hall, ten aanhoore van eene aanzienlijke volksmenigte, waaronder vele dames. De heer *Brewster* nam het voorzitterschap waar. De heer *Cobden* vormde, met de afgevaardigden der Vereenigde Staten, benevens van Frankrijk en België, het bureau. Alle steden van Engeland en Ierland werden er vertegenwoordigd; de president opende de vergadering met eene redevoering over de werkzaamheden van het congres.

— In Ierland wordt eene openbare oproeping verspreid, om eene volksvergadering tot oprigting eener *Katholijke verdedigings-maatschappij* bij te wonen. Zij is onderteekend door 21 van de 27 Katholijke bisschoppen van Ierland en door vijf Iersche leden van het Hoogerhuis. Gemelde prelaten hebben alleen met hunnen naam onderteekend, behalve den aartsbisschop van Tuam, die zijne waardigheid achter zijnen naam uitgedrukt heeft. Verder draagt het stuk de namen van 26 Iersche leden van het Lagerhuis, van een aanzienlijk getal Iersche overheidspersonen en van een duizendtal Katholijke geestelijken. Deze vergadering zal eerst na de schorsing der Parlements-zitting plaats hebben.

Van den 24sten. In de zitting van het Hoogerhuis van heden is de tweede lezing van de *bill* tegen den Paus door het Huis der Lords *aangenomen*, met 165 tegen 38 stemmen.

— De kiezers van den heer *Rothschild* hebben in de vergadering van heden besloten, dat hij zijne plaats in het Parlement niet zoude opgeven.

— Het vredes-congres heeft onder anderen in eene der zittingen met eenparige stemmen aangenomen een voorstel van den heer *Cobden*, strekkende dat het congres ten sterkste bij de gouvernementen zal aandringen om tot een stelsel van internationale ontwapening over te gaan.

— *Richard Burgess*, vroeger Engelsch gezantschaps-prediker te Rome, heeft voor 200 p. st. geteekend voor de Anglikaansche kerk, die de Engelschen te Rome willen stichten. Een ander hoog kerkelijk persoon gaf tot hetzelfde doel 1000 p. st. Men wil in Engeland dezelfde som voor eene St. Pauls-kerk te Rome bijeenbrengen, als er zal gegeven worden tot het bouwen eener prachtige St. Pieters-kerk te Londen.

— In het jaar 1850 zijn in [*het arme*] *Ierland* bijna 7½ millioen gallons sterken drank voor de consumtie aangegeven, dat is omstreeks 400,000 meer dan in 't vorige jaar. De accijnsen van de sterke dranken hebben bijna een millioen p. st. opgebragt, dat is ruim 50,000 p. st. meer dan in 1849. Er zijn 3518 geheime branderijen ontdekt, dat is bijna 800 meer dan in het vorige jaar.

— De tentoonstelling is Maandag weder door ruim 70,000 personen bezocht en de ontvangst beliep dus op nieuw bijna 3400 £. Dingsdag beliep het getal 68,161 en Woensdag tot 2 uur 42,998.

Het gezamenlijk getal der bezoekers is nu reeds tot bijna twee en een half millioen gestegen.

Maandag en Dingsdag schijnen er meerdere vreemdelingen te Londen gekomen te zijn, dan sedert de opening der tentoonstelling nog het geval geweest is.

Sedert de warme dagen wordt binnen het gebouw door eene zeer kunstig zamengestelde stoommachine zoowel ijs als sneeuw vervaardigd; in den tijd van een kwartier worden honderd portiën dessertijs in zes verschillende soorten vervaardigd; de machine heeft het eerst in tegenwoordigheid van H. M. ijs vervaardigd.

In een berigt van de *Morning-Herald* over de tentoonstelling komt onder anderen voor: „Een mandje aardbeziën van eene zeldzame schoonheid, op het buffet van het paleis van kristal geplaatst, lokte de bezoekers aan, wier gezigt en reuk te gelijk gestreeld werden door deze vruchten, welke van eene hoedanigheid waren, uitmuntende boven alle, die ooit door de koninklijke genootschappen van kruidkunde en tuinbouw verkregen waren. Des avonds waren deze aardbeziën, ten getale van dertig, wegende elk ongeveer 4 oncen, aan een' liefhebber voor den prijs van 1 guinje verkocht. Bij opbod meent men, dat deze som het dubbele zoude bereikt hebben."

Het is onbegrijpelijk, welk eene menigte voorwerpen in het gebouw der tentoonstelling verloren worden zonder dat men die terug komt vorderen. Zoo heeft de commissie gedurende de laatste twee maanden niet minder bijeen verzameld dan 271 zakdoeken, 65 armbanden, 183 broches, 118 parasols, 21 parapluies, 10 brillen, 1 horologie, 14 shawls enz., enz. Onder die voorwerpen zijn er vele van groote waarde, de meeste zijn het eigendom van vrouwen. De commissie heeft al die artikelen in eene groote zaal ten toon gespreid, welk lokaal niet het minste bezienswaardige der tentoonstelling is.

De waarde der goederen op de tentoonstelling voorhanden, zou volgens de berekening van sommigen, 90 millioen bedragen.

Van den 26sten. In de Kamer der Lords is gisteren de wet op de kerkelijke titels andermaal in comité in behandeling genomen, — en in de Kamer der Gemeenten is besloten de kwestie nopens de toelating van den heer *Salomons* Maandag e.k. te onderzoeken.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 Julij.

Zoo als gemakkelijk te voorzien was, heeft de aanneming van het amendement van den heer *Baze*, in de zitting der Wetgevende Vergadering van gisteren, eene ministeriële krisis ten gevolge gehad; het geheele ministerie heeft reeds gisteren zijn ontslag aan den President ingediend; heden morgen op nieuw. Doch de beide keeren heeft de President geweigerd hetzelve aan te nemen, daar hij de door de vergadering uitgebragte stemming meer als eene daad van vijandelijkheid jegens zichzelven dan tegen het kabinet beschouwde.

— De socialisten en andere heftige democraten trekken partij van de groote verdeeldheid, welke thans weder is ontstaan tusschen de onderdeelen der groote gematigde meerderheid. De policie heeft beslag gelegd op een *dertiende bulletin van het committé van tegenstand*, waarbij het volk wordt aangespoord tot waakzaamheid.

Dat bulletin eindigt met de navolgende woorden: „Wij weten zeer goed, welk lot ons wacht, als wij overwonnen zullen zijn. Maar wij weten ook, wat ons te doen staat, als wij overwinnaars zullen wezen. En wij zullen overwinnen, want onze zaak is heilig. Het geldt niet alleen het belang van Frankrijk, van Europa, maar van het geheele menschdom. Nemen wij mitsdien krachtige maatregelen, om tegenstand te kunnen bieden. Dat elke waarachtige patriot zich gereed houde, om, zoodra het plegtige oogenblik zal zijn aangebroken, op te komen tot redding van de menschheid en tot bevestiging der democratische en sociale republiek."

— Een nieuw werk is van den heer *Lamartine* verschenen: *l'Histoire de la Restauration.*

Van den 23sten. In de zitting van de Wetgevende Vergadering heerschte heden de grootste kalmte. De redevoering van den heer *Em. Arrago*, nopens het wetsontwerp betreffende de organisatie van de gemeenten, welke wet heden voor het eerst in beraadslaging is, werd door geenerlei incident gestoord.

Alle vrees voor eene ministeriële crisis is verdwenen; de tegenwoordige leden van het kabinet blijven aan het bewind.

— Het Perzisch gouvernement heeft in de hoofdstad een lokaal gehuurd, bestemd tot de inrigting eener school, waarin aan een zeker getal jongelieden, uit de aanzienlijkste familiën van Perzië, onderwijs zal worden gegeven in de takken van nijverheid, handel en landbouw.

— Den 19den is in den Spaanschen Senaat rapport gedaan omtrent het ontwerp der schuldregeling. Dat verslag strekt om de voordragt aan te nemen.

— De hoogleeraar *Domenge*, te Lyon, is het slagtoffer geworden van eene proef, die hij op zich zelven met een geneesmiddel genomen heeft. Daar hij sedert eenigen tijd aan hevige tandpijn leed, kwam hij op het denkbeeld om de pijn door sterk water te genezen, maar weldra bezweek hij door dit hevige middel, dat hem vergiftigde

— Uit eene officiële mededeeling blijkt, dat sedert het jaar 1840 het aantal paarden in 40 departementen, waarin onderzoek ten dezen aanzien gedaan is, met 97,570 is vermeerderd. In 1840 bedroeg dit getal in de bedoelde 40 departementen 1,608,826, volgens de jongste opgave 1,706,576.

Van den 25sten. Er is heden weinig staatkundig nieuws in omloop. De commissie voor de verloven schijnt geneigd te zijn, om den dag van de prorogatie der Wetgevende Vergadering zoo spoedig mogelijk te doen intreden, zoodat de parlementaire vacantiën reeds den 10den Augustus a.s. een' aanvang zouden kunnen nemen.

— Het krachtige en zelfs uitdagende manifest van den heer *Pepin-Lehalleur*, president van het herzienings-comité, maakt veel indruk. Dit manifest is heden alhier uitgegeven en in het *J. d. Débats* medegedeeld. De strijd zal dus over drie maanden met nieuwe hevigheid beginnen.

Van den 26sten. De Wetg. Verg. heeft heden niets bijzonders opgeleverd. Aan de in behandeling zijnde ontwerpen werd weinig aandacht geschonken, en de vergadering ging, na hare orde van den dag te hebben uitgeput, reeds vroegtijdig uiteen.

Overigens bevatten de dagbladen heden geen staatkundig nieuws van belang.

— De expeditie tegen Kabylie is afgeloopen ten gevolge van een veldslag, die den 17den Julij te Achaichs geleverd is en waarbij een hondertal Kabylen, waaronder een der opperhoofden van den opstand, die een onzer hardnekkigste en invloedrijkste vijanden was, in de pan zijn gehakt. Van de onzen zijn slechts acht man en 1 officier gekwetst. De troepen hebben thans weder hunne garnizoenen betrokken. Het gouvernement heeft zijn doel bereikt, daar Kabylie thans georganiseerd en onze kolonie tot de rust wedergekeerd is. De expeditie heeft 80 dagen geduurd en is door 25 veldslagen gekenmerkt.

BELGIE.

BRUSSEL, 25 Julij.

De gravin *Lydie de Bocarmé* neemt haar zoontje *Gonzalèz* met zich op reis en heeft hare twee dochtertjes in een klooster ter school besteld. Intusschen worden hare vaste en roerende goederen verkocht, voornamelijk om de eerste proceskosten te betalen, die 100,000 frs. bedragen, waarvan 56,000 fr. voor de vier advokaten.

— Volgens de jongste berigten uit Zuid-Australië, is daar groot gebrek aan timmerlieden, bouwmeesters, wagenmakers, smeden, metselaars, steenleggers, kuipers, kleêrmakers, schoenmakers, enz. Een timmerman verdient *f* 3.60 tot *f* 4.80 per dag; een wagenmaker even zoo veel; een smid *f* 3 tot *f* 4.20; een kuiper *f* 3 tot *f* 3.60; een metselaar *f* 4,20 per dag; het dagloon voor schilders en glazenmakers is *f* 3; gewone daglooners verdienen *f* 2.40 daags.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 25 Julij.

Op den 18den dezer is te Berlijn door de Nederlandsche en Pruissische commissarissen geteekend: 1) een verdrag ter regeling van de verbinding van den Nederlandschen Rhijnspoorweg met de Pruissische spoorwegen, en 2) een verdrag ter regeling van de oprigting van electro-magnetische telegraphen in Nederland, in verband met het bestaande telegraphennet in Duitschland. *(Staats-Ct.)*

— De leden der Eerste Kamer van de Staten Generaal zijn opgeroepen om te vergaderen op den 14den Augustus aanstaande.

— Sommigen verzekeren hier, dat Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken het voornemen heeft, na den afloop van de werkzaamheden der Wetgevende Kamers, verschillende provinciën des rijks te bezoeken.

— Naar men verneemt is door het ministerie van binnenl. zaken aan de kamer van koophandel en fabrijken te Enschedé eene opgave gevraagd van drie werklieden, die men het best geschikt achtte om de tentoonstelling te Londen met vrucht te bezoeken. Onmiddellijk is aan dit verlangen voldaan.

— Naar men verneemt, zijn door den heer *de Geer*, laatstelijk resident van Soerakarta, thans met verlof hier te lande, aan Z. M. den Koning van wege den Soesoehoenan van Soerakarta, aangeboden eenige fraaije Javaansche wapenen, als bewijs van hulde en eerbied van dien Vorst. Die aanbieding was vergezeld van een schrijven van Z. H., getuigende van de gevoelens zijner bijzondere verknochtheid. Men verneemt tevens, dat Z. M., die gevoelens op prijs stellende, het aangebodene met de meeste welwillendheid heeft ontvangen en aangenomen.

— De arrondissements-regtbank alhier heeft bij vonnis van den 27sten Junij l.l. uitspraak gedaan in de vordering van *D. Verbeek* contra *J. D. Kruseman*, 1) tot het doen van rekening en verantwoording van alle ontvangsten en uitgaven, door den heer *Kruseman* voor den heer *Verbeek* gehad en gedaan van de op Java gelegen suikerfabrijk Waroe, van den 26sten November 1846 tot en met den 31sten December 1850; — 2) tot de uitbetaling aan den heer *Verbeek*, nadat die rekening zou zijn goedgekeurd, van het hem toekomende derde gedeelte in de zuivere winsten van die onderneming; — en 3) om, bij gebreke daarvan, daartoe te worden genoodzaakt door inbeslagneming en den verkoop zijner goederen tot een bedrag van *f* 80,000 of zoodanige som, als de regtbank mogt goedvinden; met veroordeeling in de proceskosten.

De regtbank heeft den heer *J. D. Kruseman*, thans wonende te 's Gravenhage, veroordeeld, om binnen eene maand na de beteekening van het vonnis, in der minne, of in regten, zelfs bij lijfsdwang, ten overstaan van den heer regter mr. *W. M. de Brauw*, aan den heer *Verbeek* de bovenbedoelde rekening en verantwoording af te leggen, en, nadat die zal zijn goedgekeurd, aan hem het derde aandeel, hem aankomende in de zuivere winsten van gezegde onderneming, uit te betalen; met bepaling tevens, dat, wanneer de veroordeelde daaraan in gebreke mogt blijven, hij daartoe zal kunnen worden genoodzaakt door de inbeslagneming en den verkoop zijner goederen tot een bedrag van *f* 80,000; en eindelijk hem *K.* veroordeeld in de kosten.

AMSTERDAM, 25 Julij.

Naar wij vernemen, zoude in de laatste vergadering van

den stedelijken raad alhier, op voorstel van burgemeester en wethouderen, besloten zijn tot het benoemen eener commissie van zaakkundige personen, ten einde te onderzoeken of het meermalen geopperde plan, om door een te graven kanaal in het smalst gedeelte van Noord-Holland, het Y met de Noordzee te verbinden, uitvoerbaar zoude zijn en geene onoverkomelijke bezwaren opleveren, ten einde door het aanleggen der noodige werken in de Noordzee, voor de groote scheepvaart van Amsterdam een' nieuwen weg te openen; en zouden tot leden dezer hoogst belangrijke commissie zijn verzocht de heeren *E. de Kruijff*, hoofdingenieur van den waterstaat in Noord-Holland; *J. G. van Gendt*, ingenieur der 1ste klasse van den waterstaat in Noord-Holland; jhr. *J. Ortt van Schonauwen*, waarnemend hoofd-ingenieur van den waterstaat in de provincie Utrecht; *P. Huidekoper*, koopvaardijkapitein, en *J. G. Veening*, oud-koopvaardijkapitein.

— In den nacht van Woensdag op Donderdag j.l., is op Zandhoeven, nabij Naarden, in zeer hoogen ouderdom overleden de heer mr. *P. W. Provó Kluit*, kommandeur der orde van den Nederlandschen Leeuw, president van het provinciaal geregtshof van Noord-Holland, enz. enz.

— De *IJ- en Amstelbode* bevatte dezer dagen een berigt uit de residentie, meldende, dat er sinds eenigen tijd tusschen de kabinetten van 's Gravenhage en Londen onderhandelingen worden gevoerd over den aankoop en den afstand van de voormalige Hollandsche kolonie de Kaap de Goede Hoop.[?]

— Men verneemt, dat het getal der jongelieden, die zich tot het afleggen van het aanstaande staats-examen hebben aangemeld, een weinig minder dan 350 bedraagt.

KAMPEN, 22 Julij.

De jongelingen en manschappen, behoorende tot het alhier in garnizoen liggende instructie-bataljon, zullen gedurende eenigen tijd, op eene daartoe zeer geschikte plaats in de gemeente IJsselmuiden, kamperen. De daartoe noodige tenten worden dagelijks verwacht uit het magazijn te Delft.

HELDER, 24 Julij.

Het leggen van een kapitale zeesluis aan het groote Noord-Hollandsche kanaal alhier, is gisteren bij aanbesteding toegekend aan den heer *Swart*, te Haarlem, voor eene som van ruim drie en eene halve ton gouds. Wij verheugen ons, dat dit kolossale werk weder voor langen tijd aan een groot getal werkers en ambachtslieden arbeid en brood zal verschaffen.

ZWOLLE, 26 Julij.

De hooioogst is in Overijssel buiten verwachting uitgevallen; dit heeft zooveel invloed op den prijs, dat het Kamper-eilands paardenhooi voor *f* 11 en *f* 12 wordt verscheept en thans droog uit de bergen, hetgeen ½ verschil oplevert bij het gewigt uit het land, terwijl dit laatste voor 4 weken tegen *f* 12 en *f* 14 werd gescheept.

Behalve de hooibouw, zijn ook de weiderijen buitengewoon weelderig, er komt veel zuivel van de koeijen en dien ten gevolge ook veel boter.

Het is een verblijdend verschijnsel, elke week den aanvoer van russchen te zien. Gisteren werden te Zwolle weder bij de 600 vimmen van *f* 6 tot *f* 11 verkocht, en daardoor een kapitaal van ongeveer *f* 5000 onder den arbeiders-stand verdeeld; dit gewas werd, niet lang geleden, nog zeer verwaarloosd.

UTRECHT, 26 Julij.

Gisteren is op den Rijn-spoorweg een betreurenswaardig ongeluk gebeurd. Een man uit de omstreken van Bunnik is door den derden spoortrein naar Arnhem, overreden.

LEEUWARDEN, 24sten Julij.

Wederom is in Friesland last gegeven tot het dooden van 35 runderen, makende met de laatst gedane opgaaf een totaal van 2472 runderen.

— In de vergadering der staten van Friesland, van den 22sten dezer, is o. a. gelezen eene missive van Ged. Staten, houdende hun rapport op het adres van veehandelaren te Roordahuizum en Akkrum, bezwaren behelzende tegen het onderzoek van uit Groningen ingevoerd vee door eenen veearts te Buitenpost. — Het adres is door de vergadering afgewezen, zullende Ged. Staten maatregelen nemen, dat het onderzoek te Buitenpost *dadelijk* geschiede.

Nadat de voorzitter in de vergadering van den 23sten zijne beschouwingen omtrent de vastgestelde begrooting, speciaal wat de aangenomene vorm van voordragt tot verhooging der jaarwedde van Ged. Staten, en van de huur van het door den commissaris des Konings bewoonde huis betreft, had medegedeeld, bragt hij het geheel der begrooting in omvraag. De uitslag was, dat 18 stemmen zich vóór verklaarden en 18 tegen, — terwijl bij meerderheid werd uitgemaakt, dat twee leden, die intusschen nog verschenen waren, maar niet voor presentie geteekend hadden, aan de stemming geen deel mogten nemen. — De begrooting zal alzoo finaal moeten worden vastgesteld in eene volgende vergadering, waartoe bepaald werd den 30sten Julij e.k.

— Z. M. heeft den vice-consul van Hannover, *Ypeus Rodenhuis Pieterszn.*, te Harlingen, erkend als consul van dat koningrijk voor de provincie Friesland.

— Alhier ontstond Zondag j.l. brand in eenen winkel, waar vuurwerken worden vervaardigd. Het schijnt dat de ontvlamming van een der voorwerpen eeniglijk was te weeg gebragt doordien aan het vuurwerk ook een kunstmengsel, in kleine hullen bevat, was aangebragt, bestemd tot daarstelling van dusgenaamd blaauw-vuur; welk mengsel de eigenschap bezit, om, vochtig wordende, van zelf te ontvlammen. Dit voorval bevat eene ernstige waarschuwing.

ASSEN, 25 Julij.

De onlangs gehoudene kollekte voor het fonds van de gewapende dienst in Nederland, heeft in deze provincie opgebragt *f* 426.72, waaronder te Zuidlaren *f* 0,00½.

— J.l. Dingsdag heeft het prov. geregtshof alhier den persoon van *Jan Eissen*, oud 21 jaren, geboren en wonende te Schoonebeek, schuldig verklaard aan het geven van valsch getuigenis in eene boetstraffelijke zaak en hem veroordeeld tot eene correctionele gevangenisstraf van zes maanden en in de kosten. Het hof heeft als verschoonende omstandigheden aangenomen, dat de beklaagde, volgens de verklaring van meer dan een getuige, zeer bekrompene verstandelijke vermogens bezit.

— In den tuin van *J. Beening*, te Beilen, vertoont zich iets zeldzaams, een appelboom aldaar staat aan de noordwestzijde in vollen bloei, terwijl aan deszelfs zuidoostzijde zich vruchten bevinden. *(Dr. Ct.)*

GRONINGEN, 28 Julij.

Uit het vroeger medegedeelde twaalftal is door den Breeden Kerkeraad alhier het navolgende zestal geformeerd: H. T. DE BLAAUW, pred. te *Hoorn*; J. DOUWES, te *Leens*; A. NIERMEIJER, te *'s Heer Arendskerke*; L. S. P. MEIJBOOM, th. doct. te *Nijmegen*; W. C. VAN DER ZWAAG, te *Dronrijp*, en H. L. VINKE, te *Leeuwarden*. (De opgave in ons vorig nommer gedaan was onjuist.)

— Volgens ontvangen opgaven der gemeentebesturen, zijn in de verschillende gemeenten dezer provincie op de lijsten van de kiezers voor de gemeenteraden gebragt 9,693 personen. Hiervan behooren onder de gemeente Groningen 1678. — Van de gemeenten te lande zijn de meesten in de gemeente Veendam, 354, en de minste in de gemeente Meeden, 47.

— Heeft eene bewolkte lucht niet toegelaten de fraaije zonsverduistering van dezen dag geregeld waar te nemen, toch heeft men, tusschen en door de nu eens digte en ondoorschijnende dan weder dunne en doorschijnende wolken, verschillende phasen van de eclips kunnen gadeslaan. Juist bij den aanvang der verduistering was de zon achter eene wolk verborgen, doch kort daarna, alsmede bij de grootste verduistering en ook bij het einde, was de zon ten minste in zooverre onbewolkt, dat men de verduistering zeer goed kon waarnemen.

Aan den westelijken rand, even beneden de plaats, waar de eerste raking der randen plaats had, was eene vrij groote groep zonnevlekken zigtbaar, terwijl aan den oostelijken rand zich eene groote vlek bevond, niet ver van de plaats waar de laatste raking der randen plaats had.

De afneming van het licht was zoo in 't oog vallend, en een somber duister, nog verhoogd door den meestal met wolken bedekten hemel, was op het tijdstip der grootste verduistering zeer merkbaar, en kwam te meer uit, toen met het afnemen der eclips en na het einde der verduistering de lucht meer helder werd. Even als het af- en toenemen van het licht, werd ook de vermindering en toeneming van de temperatuur, niet alleen door het gevoel, maar ook door middel van nauwkeurige thermometers, geregeld opgemerkt, daar er eene geregelde daling plaats had bij het toenemen der verduistering, die na de grootste verduistering weder door eene geregelde rijzing werd vervangen.

— Zaturdag laatstleden is bij den scheepsbouwmeester K. K. DE VRIES, buiten het Kleine poortje alhier, met het beste gevolg van stapel geloopen het nieuw gebouwde tjalkschip *de twee Gebroeders*, groot pl. m. 45 lasten, kapt. H. J. ALBERS, van Groningen.

— Vrijdag namiddag, omstreeks vier uur, liep het bijna vierjarig zoontje van A. MOLENBERG, wonende in de herberg Land-, Tuin- en Veegezigt buiten de Boteringepoort, voor zijne behuizing te spelen, en stortte door ongeluk achterover in de vrij diepe sloot aldaar. Zeer waarschijnlijk zoude dit kind hiervan het slagtoffer geworden zijn, zoo niet de vrouw van P. HOLLENBERG, van beroep letterzetter, wonende aldaar, dit had opgemerkt, en het kind oogenblikkelijk uit het water ophaalde.

— Den 25sten Julij is *Losdorp* op nieuw beroepen tot predikant bij die gemeente, ds. EIJKMAN, te Nunspeet.

— Men verneemt, dat de kerkeraad van *Adorp en Harssens* geen genoegen heeft genomen in de benoeming van den heer kandidaat C. H. PICCARDT tot predikant aldaar, door de collatie van mevrouw de wed. den heer mr. J. BEBING, en zich niet met de beroeping kan vereenigen, maar zich per rekest tot het ministerie der Hervormde Eeredienst heeft gewend, ten einde van Z. M. den Koning finale uitspraak omtrent die zaak te verzoeken.

— Aangaande den staat der veldgewassen te *Wildervank* en in den omtrek wordt het volgende berigt: „De rogge is middelmatig, men is reeds begonnen te zichten; gerst zou goed zijn, indien de beste greede niet zoo veel geleden had door het ongedierte; haver staat over 't algemeen goed, overigens gaat het er even mede als met de gerst; boekweit is meestal achterlijk in 't gewas door het bevriezen en de vele regens in den bouwtijd, zoo het weder wat meer bestendig droog en warm mag zijn, kan het beschot nog redelijk goed worden; boonen staan op de hoogere gronden vrij goed, op lagere gronden middelmatig; koolzaad is tamelijk in den groei geweest, doch is thans best voorzien van peul, zoodat er alle hoop is op een goed beschot; aardappels hebben veel geleden door nachtvorsten, waardoor zij in den groei ten achteren zijn, zoodat men geene gunstige uitkomsten durft verwachten, te meer daar de ziekte zich in de verte alweder vertoont."

— De berigten omtrent de te velde staande gewassen in Pruissen, zijn zeer gunstig en beloven een zeer rijken oogst.

— Op den 22sten Julij j.l. is H. R. NIEBOER, kastelein te *Barveld*, gemeente Gieten, van Groningen terug komende rijden met paard en chais, en gekomen zijnde te Westerbroek, nabij het Foksholsterbosch, door het voorbij rijden van een voer hooi, met zijn rijtuig omgeslagen, met dat ongelukkig gevolg, dat K. H MULDER, van het Hoogezand, rijdende met hem van de stad, zijn' arm heeft gebroken en NIEBOER zelf insgelijks ligte kneuzing aan zijne hand heeft bekomen.

— Naar men ons berigt, is door het onweder, dat in den nacht van den 23sten dezer heeft gewoed, in het land van den landbouwer B. G. HOGERKAMP, te *Zuidlaarderveen*, gemeente Zuidlaren, een paard, en in het land van den landbouwer J. K. BENTUM, mede aldaar, eene koe door den bliksem getroffen en gedood.

Voorts verneemt men, dat al het vee in dien omtrek zoodanig door het onweder en de groote duisternis waren verward, dat men eene groote menigte uit de slooten heeft moeten redden.

Ook uit *Ter Apel* berigt men ons, dat den 24sten het paard van den keuterboer HENDRIK HOFKAMP, dat in de weide liep, door den bliksem zoodanig getroffen is, dat het dien ten gevolge terstond is gestorven.

— Men heeft den 23sten dezer, te *Keulen*, des avonds tusschen 10 en 11 uur, een' aardschok waargenomen, bij eenen barometerstand van 27″ 5‴.

— Na afloop der keuring van de schoonste drie- en vierjarige paarden, reeds door ons in de Courant van Vrijdag l.l. vermeld, werd Donderdag l.l. de harddraverij te *Grijpskerk* gehouden, waaraan 10 der beroemdste harddravers deel namen. 't Weêr was zoo ongunstig, dat men, nadat de helft der paarden afgereden waren op den kleiweg, met de laatste vijf op den straatweg moest vervolgen. Het muzijkgezelschap heeft zich van zijn' pligt uitmuntend gekweten. De prijs, bestaande in een extra zwaren en fraaijen zilveren theepot, is behaald met een bruinbles langstaart merriepaard, *de Vlugge*, toebehooren aan den heer J. D. LAVERMAN, van Driessum, bereden door HARM LUURS. — 't Slechte weder heeft vele menschen te huis gehouden, echter was de schare der toeschouwers nog aanzienlijk te noemen.

— De harddraverij, gehouden te *Annerveensch Kanaal* op den 26sten dezer, heeft onder begunstiging van schoon weder plaats gehad. Groot en aanzienlijk was de menigte van bezoekers, om dezen wedstrijd bij te wonen. Twaalf paarden dongen naar den prijs en de premie; de prijs, een chaisgereide, werd behaald door het zwart langstaart ruinpaard, toebehoorende aan E. VAN DER VEEN, van de Pekela, bereden door den eigenaar; de premie, een hoofdstel, viel ten deel aan de bruine bles van J. R. BOERMA, te Annerveensche Kanaal, bereden door zijn' knecht G. HAGEMAN. Na het uitreiken van prijs en premie had er muzijk plaats op de schoone zaal van den heer J. B. LACOSTE, aldaar.

— Afgeloopen Zaturdag is te *Niehove* de aangekondigde harddraverij gehouden; negen paarden hebben daaraan deelgenomen. De prijs, zijnde een fraai zilveren tabakskomfoor, is behaald door het bruin langstaart merriepaard van den heer J. HOMAN, te *Niehove*, bereden door des eigenaars zoon.

— Z. M. heeft pensioen verleend aan E. H. VENEMA, wedw. R. T. DE COCQ, in leven ontv. der registr. te Winschoten, ten bedrage van *f* 1041.

— Ons wordt medegedeeld, dat in de algemeene vergadering van de Noord-Duitsche schoolonderwijzers te Hannover, op den 19den en 20sten Julij l.l. gehouden, de volgende voorstellen gedaan en aangenomen zijn:

1) De nauwere verbinding der onderwijzers onderling door middel van vereenigingen, is voor de beschaving volstrekt noodzakelijk.

2) De vereeniging van Noord-Duitsche schoolonderwijzers geeft als haar oordeel op:

a) dat aan de Natuurwetenschap eene grootere opmerkzaamheid dan tot nu toe, zoo wel voor het onderwijs over het geheel, als ook vooral voor het onderwijs in de volksscholen moet bewezen worden;

b) dat dit onderwijs in de Natuurwetenschap zoowel bij de keus der stof, als bij de behandeling daarvan zoodanig moet worden ingerigt, dat in plaats van de bloote beschouwing en bepaling der natuurvoortbrengselen, de waarneming der daarmede gepaard gaande veranderingen op den voorgrond treedt.

3) dat voor de volksscholen bij voorkeur slechts die leesboeken geschikt zijn, welke waarachtige nationale en godsdienstig-zedelijke beschaving bevorderen. De inhoud moet bij voorkeur aan de litteratuur van de Duitsche classici ontleend worden. In ieder leesboek voor volksscholen moet een gedeelte vervat zijn, hetwelk ten doel heeft het vaderland nader te doen kennen. Het boek mag niets bevatten, hetwelk strijdt met den geest van verdraagzaamheid in godsdienstig of staatkundig opzigt;

4) het regt van ieder staatsburger, om op wettige wijze ook buiten zijn beroep ter verheffing van den zedelijken en intellectuelen toestand van het volk mede te werken, mag den onderwijzer niet ontnomen; noch verkort worden. Het beroep van onderwijzer zal het hem van den eenen kant tot pligt maken, zich van dit regt te bedienen, van den anderen kant hem ook den hoogsten graad van voorzigtigheid doen behouden. — De vereeniging is van oordeel, dat het voor de schoolonderwijzers raadzaam is, zich bij hunne pogingen tot verheffing van het volk, van eenzijdige kerkelijke en staatkundige rigtingen verwijderd te houden.

Het recès der Tweede Kamer.

De lijst der wetsvoordragten, die, bij het recès der Tweede Kamer, onafgedaan zullen blijven, is vrij lang. Vele dezer wetsvoordragten betreffen onderwerpen van groot gewigt. Het is te wenschen, dat de Staten Generaal daaromtrent in de volgende zitting tot eene beslissing mogen komen.

De lijst dier wetsvoordragten bevat o. a. de onderwerpen:
wegens de ministeriële verantwoordelijkheid;
betreffende de regterlijke organisatie;
tot wijziging van het belastingstelsel;
nopens den accijns op den suiker;
betrekkelijk 's Rijks comptabiliteit;
betreffende de organisatie van de Algemeene Rekenkamer;
ten opzigte van den waarborg der gouden en zilveren werken;
wegens het bouwen binnen zekeren afstand van vestingwerken;
wegens de regeling van zaken der voormalige wees- en momboirkamers;
nopens de daarstelling eener landbouwkundige school te Borculo.

Neemt men nu daarbij in aanmerking, dat een niet onbelangrijk gedeelte der zitting gewijd zal moeten worden aan de behandeling der begrootingswetten voor 1852, dan mag het betwijfeld worden of de wetgeving op het onderwijs,
het armwezen,
het regt tot vereeniging en vergadering,
het Indisch beheer, en
het Indisch muntstelsel
aan het einde der volgende zitting tot stand zal zijn gekomen. *(N. Holl. Ct.)*

De *Staats-Courant* bevat een uitvoerig verslag aangaande den toestand van het vaarwater langs het Zwolsche Diep, opgemaakt door de daartoe benoemde commissie, de heeren FERRAND, J. G. VAN GENDT en STARING.

De commissie oordeelt:

1) dat de tegenwoordige toestand van het vaarwater minder gunstig is dan in het vorige jaar; dat de eenigzins verwaarloosde stand der werken met geringe kosten kan verbeterd worden.

2) dat het vaarwater alleen door uitschuring welligt geene voldoende diepte zal erlangen. Daarom dient men aan het einde der kribbe eene geul te baggeren.

3) dat de toestand der maatschappij niet gunstig is, doch het tarief toch middelen geeft om aangegane verbintenissen te vervullen. Op voordeelen van landaanwinning is slechts voor een verwijderd verschiet te denken. Het nog hangend regtsgeding tusschen Kampen en het Rijk over aangewonnen grond, houdt de maatschappij ook nog in het onzekere, of zij van het drooggemaakte wel eigenaars zou blijven.

Men verneemt dat er in de *synode der Hervormde kerk* omtrent het *onveranderd blijven* of wegvallen van artikel 9 uit het *algemeen reglement* (artikel 13 van het *nieuwe concept*) belangrijke en levendige beraadslagingen plaats hebben gehad.

Tweemaal hebben de stemmen gestaakt.

Daarop is, bij meerderheid, verkregen dat iedereen, die verkiezende, *amendementen* zou kunnen voorstellen.

Ook deze poging is mislukt.

Het artikel, waarbij de *handhaving* van de *leer der Hervormde kerk* voorgeschreven wordt, is *onveranderd* gebleven met ééne uitzondering: het woord *Christendom* is veranderd in *Christelijke kerk*. *(Nederl.)*

De Zonsverduistering en het Bijgeloof.

Het schijnt te blijken, dat ook in andere streken dan juist in Oostenrijk, het bijgeloof in 1851 nog niet geheel en al is uitgeroeid!

Althans de *Noord-Brabanter* spreekt over de wonderlijke vertelsels, die er onder de min beschaafde volksklasse, aangaande de ophanden zijnde zonsverduistering, rondloopen, en zegt: „Het spijt ons, dat wij in onze dagen de lichtgelovige, mindere volksklasse ernstig moeten vermanen, geene onrustbarende geruchten omtrent de aanstaande zonsverduistering, den 28sten dezer, te verspreiden. Wat men ons hiervan al niet verteld heeft, zullen wij niet mededeelen. Het is alsof wij nog in de tijden van het heidendom leven, toen de menschen aan de grootste bijgeloovigheden gehecht, aan dingen krachten toekenden, die zij noch door God, noch door de natuur bezaten.

„Een ieder weet, dat men geene de minste vrees behoeft te koesteren omtrent eenen nadeeligen invloed, dien de zonsverduistering van Maandag op menschen, dieren of planten zou uitoefenen. Alle ongunstige berigten dessaangaande zijn louter uit de lucht gegrepen. Alles kan zonder eenig gevaar zijnen gewonen gang houden."

Wij maken liefst geene kanteekening bij deze regelen juist van den *Noord-Brabanter*.

De aanstaande (?) uitbreiding der Telegraphie in ons Vaderland.

Wij vernemen met zekerheid, dat met Pruissen niet alleen een traktaat aangegaan is over de verlenging van den Rijnspoorweg, maar ook over de aansluiting van eene nieuwe telegraphische lijn langs den Rijnspoorweg met de Duitsche telegraphische dradenlinie. Voorbereidende plannen moeten er ook reeds bij het ministerie van binnenlandsche zaken ontworpen zijn om den telegraaf op vaderlandschen bodem uit te breiden, en de heeren ingenieurs zouden daarbij uit drie gezigtspunten zijn uitgegaan, zonder dat echter door den betrokken minister daaraan zijne volstrekte approbatie reeds zou zijn gegeven. Die heeren meenden, dat men drie zaken bij de algemeene telegraphie in het oog moest hebben. De verbinding van de residentie 1) met de hoofdsteden der provinciën; 2) met de vestingen van het rijk; 3) het overbrengen der waterberigten langs de rivieren. Men ontkent niet, dat alles zijn uitstekend belang heeft, maar één gezigtspunt, het gewigtigste misschien van alle, wat welligt het eerste had moeten zijn, schijnt vergeten. Er is, namelijk, buiten het belang van administratie, van krijgswezen en waterstaat nog een vierde belang: het gemak en genoegen van het grootst mogelijk getal ingezetenen, uit wier beurs toch bij slot van rekening de telegraphie betaald moet worden. Het plan zoude zijn om den draad van Arnhem langs de Woeste Hoeve over de Veluwe naar Zwolle te spannen, zoodat de burgerijen van de IJsselsteden: Doesburg, Zutphen en Deventer, mitgaders de talrijke plattelandsbevolking langs de IJsseloevers ten eenenmale van dit middel van correspondentie verstoken zouden worden, ofschoon dan toch de bovengenoemde steden tot de vestingen van het rijk behooren en ofschoon men langs den geheelen IJsseloever het grootste belang heeft, om in tijden van nood met den waterstand op de bovenpanden van den IJssel en op den Rijn bekend te zijn. Gaarne stemmen wij toe, dat stations te Zutphen en te Deventer meer onkosten zullen veroorzaken, maar die steden zouden hierin ook wel willen deelen, om er de groote voordeelen van te genieten. *(Devent. Ct.)*

In de voorjaarsvergaderingen van de verschillende provinciale commissiën van onderwijs, zijn tot de verschillende rangen der onderwijzers toegelaten: 1 onderwijzer tot den eersten rang, namelijk den heer *Willem van Keeken*, onderwijzer in de nieuwe talen bij het gymnasium te Nijmegen; 65 onderwijzers tot den tweeden rang; 113 onderwijzers tot den derden rang; 109 onderwijzers tot den vierden rang; 8 onderwijzers hebben eene acte als huisonderwijzers bekomen; 54 personen zijn toegelaten als schoolhouderes; 3 personen hebben eene acte ontvangen als huisonderwijzeres.

De Dienstboden en het Huisgezin.

Godsdienstige, eerlijke, vlijtige en zindelijke dienstboden strekken ten zegen voor de huisgezinnen, waarin zij werkzaam zijn.

Ziedaar eene waarheid, door elk gehuldigd. Velen hebben het geluk haar in eigen woning bevestigd te zien, en die haar door ondervinding nog niet weet te waarderen, schenkt er toch gaarne geloof aan, en zelfs zij, die, of alles behalve godsdienstig zijn, of het met hunne maatschappelijke pligten zoo geheel naauw niet nemen, zoeken toch gaarne eene dienstbode die godsdienstig is, wijl hun dit een waarborg oplevert van trouw en eerlijkheid. Een geheel boek ware er te schrijven over den invloed, door dienstboden op het geluk der huisgezinnen, vooral in den burgerstand, uitgeoefend.

Merken wij slechts twee zaken aan: wat kan een knecht en vooral eene dienstbode zijn voor de kinderen? — en wat kunnen zij wezen voor de stoffelijke welvaart van het huisgezin, door ijver en eerlijkheid? — Die hierover nadenkt, vraagt zich zelven: hoe beantwoorden onze dienstboden over het algemeen aan hare gewigtige roeping? maar ook: wat wordt er gedaan, om hen in die roeping vast te doen staan, opdat zij, te midden van menigvuldige zedelijke pligten en veel aanleiding tot verzuim en vergrijp, niet ontrouw worden bevonden?

Hier en daar hebben zich vereenigingen gevormd, die het oog houden op het gedrag der dienstboden en hun, die uitmunten door ijverige en getrouwe pligtsvervulling, eerbewijzen in geschrifte of in een geschenk, openlijk aanbieden, anderen hebben er op gedacht, om hen de uren van uitspanning op eene genoegelijke en betamelijke wijze te doen doorbrengen, en hen daardoor te bewaren voor slechte gezelschappen en buitensporigheden.

Met genoegen hoort men hier die edele pogingen tot verering en tot opleiding van den dienstbaren stand en leest men het verslag van deze en gene plegtigheid die daarmede gepaard ging, maar — vraagt zich ook af: wat wordt er te Amsterdam in deze belangrijke aangelegenheid verrigt?

In Amsterdam, waar het verkrijgen en behouden van goede dienstboden met zoo vele moeijelijkheden gepaard gaat, wijl men zoo zelden in de gelegenheid is, hun vroeger leven gade te slaan, waar het zoo moeijelijk is, juiste inlichtingen dienaangaande in te winnen en waar de gelegenheden tot zedebederf ook onder den dienstbaren stand zoo menigvuldig zijn. Het Amsterdamsche huisgezin, dat goede dienstboden heeft, draagt er zorg voor, ook in lateren leeftijd. Treffende voorbeelden zijn daarvan op te noemen en vele oude dienstboden zijn er in de hoofdstad, die onder ons leven als getuigen van de erkentelijkheid, waarmede ijver en trouw hier worden beloond — maar, wat wordt er door krachtige gemeenschappelijke medewerking gedaan om goede dienstboden te vormen, de algemeene aandacht daarop te vestigen, hun het leven, op betamelijke wijze, te veraangenamen en te waken dat hun voet niet van het regte pad afwijke? ..... (*Amst. Ct.*)

De heer EIJCK TOT ZUIJLICHEM, die, zooals reeds vroeger gemeld is, zijne eenige en hoogstbelangrijke verzameling van afteekeningen der monumenten van middeleeuwsche kerkebouwkunst in Nederland, ten algemeenen gebruike heeft nedergelegd in de Koninklijke bibliotheek te 's Gravenhage, heeft dezer dagen die verzameling weder vermeerderd, door de bijvoeging van acht bladen, bevattende, in opstand of plattegrondteekening, de volgende kerken: de *St. Maartenskerk* en *de Lieve Vrouwen-* of *Aa-kerk* te Groningen, de kerken te Ten Boer, te Haren, te Garmerwolde, te Eenrum, te Rinsumageest, te Hogebeintum, te Schalsun en te Schingen bij Dronrijp, alle in Groningen en Friesland gelegen.

Denemarken en Spanje.

In het werk van den Deenschen hoogleeraar A. F. BERGSÖE, getiteld *Statistik des Dänischen Staates*, vindt men belangrijke bijzonderheden medegedeeld over de geldelijke vorderingen, welke Denemarken geregtigd is aan Spanje te doen. Deze aanspraken worden bovendien in art. VI van het traktaat van den 14den April 1814 uitdrukkelijk erkend. Deze schuldvorderingen, afkomstig van vroegere door Denemarken verstrekte subsidiën en geleverde oorlogsschepen, bedroegen op den 31sten Dec. 1720 reeds eene som van 55,840,242 rijksdaalders en zouden thans, indien men intrest op intrest rekent, niet minder dan 7000 millioen rijksdaalders, maar indien men alleen tot eene intrest van 4 pCt. berekent, eene som van 570 millioen rijksdaalders bedragen. In de vorige eeuw heeft Denemarken zijne aanspraken doen gelden en ook na het bovengenoemde traktaat van 1814, waarin de bedoelde schuldvordering ten volle erkend wordt, heeft de gezant BROCHDORFF eene poging gedaan, om iets van deze schuld voldaan te verkrijgen, maar te vergeefs. Denemarken zal zich met de zoo talrijke schuldeischers door bijna geheel Europa moeten troosten, die insgelijks tot dusverre vergeefs gehoopt hebben, dat dit eenmaal zoo rijke, groote en gezegende land met zijne trotsche bewoners, eindelijk eens zich zoude verwaardigen aan zijne verpligtingen tegenover zijne ongelukkige schuldeischers te voldoen. (*Handelsblad.*)

Opbrengst van den scheepstol te Helsingör.

Jaarlijks varen door elkander gerekend tusschen de dertien en veertienduizend schepen voorbij het kasteel Kronenburg, aan de Sond, welke meer dan een millioen guldens aan Denemarken betalen. Meer dan een derde gedeelte dezer schepen varen onder Engelsche vlag. De stad Helsingör zelve heeft niet meer dan 6000 inwoners.

Kerknieuws.

Uit eene door den minister van justitie, voorloopig belast met het bestuur van het departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst, enz., aangeboden nominatie, tot vervulling van eene der predikantsplaatsen in de Hervormde gemeente van Meppel, zijnde eene Koninklijke collatie, heeft Zijne Majesteit, bij besluit van den 10den dezer, benoemd den heer *H. Uden Masman*, predikant te Vollenhoven.

— Tot predikant bij de Remonstrantsche Gereformeerde gemeente te Boskoop is beroepen de weleerw. heer *J. H. Maronier*, proponent bij de broederschap der Remonstrantsch Gereformeerde gemeente.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen te Amsterdam den 23 Julij, kapit. *Scholtens* Hindrika, van Koningsbergen; den 25sten *de Boer* jonkvrouw Geertruida, van Suriname. — Te Texel den 23 Julij, *Kraan* vr. Helena, van Christiansand; den 24sten *Duit* Frouwina, van Pernau; [illegible] *Mulder* jonge Hendrik, van Riga. — Te Helvoet den 23 Julij, *van Wijk* Jantje, van Werder; den 24sten *Koerts* juffer Garrelts, van Libau; *de Weerd* Pieter, van Koningsbergen. — In het Vlie den 23 Julij, *Rijnberg* jonge Jacob en *Stoelman* Groningen, beide van Nerva; *de Vries* Gezusters, van Riga; *Scholtens* Johanna, van Koningsbergen; *Waterborg* Karsina, *Teensma* Ons Genoegen en *Vos* Margina Willemina, alle drie van Dantzig. — Te Vlissingen den 22 Julij, *Leeuwes* Arendina, van Namsos; den 23sten *Lovius* Trekvogel, van Bordeaux. — Te Londen den 23 Julij, *Hazewinkel* Delia, van Malaga. — Te Hull den 20 Julij, *Vlas* Hendrika, van Stettin; den 23sten *Schaap* Bernhard en Elise, van Amsterdam. — Te Lissabon den 10 Julij, *Eeftingh* Hermanna, van Amsterdam. — Te Charlestown den 13 Julij, *Pijbus* Annechiena Jantina, van Bergen. — Te Leith den 19 Julij, *Lovius* Waakzaamheid, van Montrose. — Te North Shields den 11 Julij, *Prange* Rabenhaupt, van Amsterdam. — Te Gravesend den 22 Julij, *Hazewinkel* Delia, van Malaga. — Te Deal den 22 Julij, *Reinders* Hendrik Wester, van Amsterdam n. Batavia. — Te Hamburg den 24 Julij, *de Jonge* vr. Martha, van Antwerpen. — Te Bremerhaven den 21 Julij, *Greven* Goede Hoop, van Amsterdam; *Huisman* Aurora, van Groningen. — Te Maldon den 22 Julij, *Glim* Hendrika Margaretha, van Rotterdam. — Te Faversham den 19 Julij, *Smit* Morgenster, van Archangel. — Te Frederikstad den 10 Julij, *de Jonge* de 3 Zusters en den [illegible] Anna Siebedina, beide van Delfzijl. — Te Swinemunde den 21 Julij, *de Groot Bakker* Katharina, van Middlesbro; den 23sten *Hazekamp* Vriendschap, van Bremen. — Te Kongsbacksfiord den 9 Julij, *Post* Waakzaamheid, van Kroonstad n. Bordeaux. — Te Pillau den 8 Julij, *Engelsman* Dina Marchiena, van Rotterdam. — Te Bolderaa den 15 Julij, *Ebeling* Anna Hendrika, van Schiedam; *Potjewijd* Anna, van Vlaardingen; *Mulder* Marchina, van Nerva; den 16den *Regt door Zee* Gesina van Wieler, van de Schans. — Te Archangel den 3 Julij, *Meppelder* Concordia, van Dordrecht; den 6den *Singer* Annette, van Londonderry; *Smit* Albert Schuringa, van Groningen; den 7den *Oldenburger* Sara Maria, van Delfshaven; den 8sten *Moesker* Susanna en *Bossinga* Amicitia, beide van Groningen; den 9den *Kramer* Lambertus, van Papenburg; den 10den *van Driesten* Bellamy, *Jager* Jeanne Agatha en *Hubert* Elisabeth, alle drie van Groningen. — Te Rendsburg den 22 Julij, *Lukkien* Margaretha Wilhelmina, van Harlingen n. Wismar; *de Vries* Op Hoop van Zegen, van Dokkum n. Wismar; *Waterborg* Hinderkina, van Amsterdam n. Rostock; [illegible] van Amsterdam n. Londen; *Pekelder* Hedewika, van Dantzig n. Londen; *de Haan* Jantina Gesina, van Dantzig n. Londen; *de Vries* Roelina Elisa, van Rostock n. Vlissingen; den 24sten *Blouw* Gesina, van Harwich n. Kiel; *Botje* Gesina Alida, van Hamburg n. Riga.

Binnengekomen te Texel den 26 Julij, kapit. *Ketelaar* Jantina Hendrika, van Drammen. — In het Vlie den 25 Julij, *de Boer* Jantina, van Petersburg. — Te Helvoet den 26 Julij, *de Boer* Wemelina, van Werder; *de Haan* Aleida Aleida en *de Groot* Margrita Gesina, beide van Riga. — Te Brielle den 26 Julij, *Scholtens* Regina Hilchiena, van Londen; *Schut* Jacoba Barbara, van Riga. — Te Vlissingen den 25 Julij, *Potjewijd* Eppien, van Livorno; *Das* Hermanna Das, van Riga; *Wolkammer* Alberdina, van Koningsbergen. — Te Leith den 23 Julij, *Zuutman* Geertruida, van Amsterdam; *Koster* Martha Elisabeth, van Dantzig. — Te Wells den 24 Julij, *Kuipers* vr. Maria, van Shields n. Rotterdam. — Te Harwich den 24 Julij, *van Laten* Annegiena, van Groningen.

Zeilklaar te Londen den 22 Julij, kapit. *Kwint* Johanna Gesina, naar Koningsbergen; *Swiers* Anna Maria, naar Rostock; den 24sten *de Boer* Eduard, naar Rotterdam; *Hazewinkel* jonge Liefert, naar Koningsbergen.

Vertrokken van Amsterdam den 23 Julij, kapit. *Jaski* Stad Utrecht, naar Newport; den 24sten *Klein* Tweelingen Daniel en Wilco, naar Cardiff; *Bolten* Catharina Elisabeth, naar Dublin. — Van Texel den 23 Julij, *Kamminga* de 3 Gebroeders en *Olthoff* Catharina, beide naar Newcastle. — Uit het Vlie den 23 Julij, *Bleeker* Zwaantje Cornelia, naar Memel; *Boomgaard* Margaretha en *Tillema* Onderneming, beide naar Dantzig. — Van Helvoet den 23 Julij, *Wijkmeijer* Margaretha, naar de Oostzee. — Van Brielle den 23 Julij, *Tuinstelder* Geertruida, op avontuur. — Van Vlissingen den 23 Julij, *Scholtens* Maria, naar Newcastle. — Van Marseille den 20 Julij, *Hansens* Neerlands Welvaren, naar Falmouth. — Van Dublin den 21 Julij, *Smid* Klasina Bruins en *Pik* Maria Aurelia, beide naar Liverpool. — Te Charlestown den 13 Julij, *Pijbus* Annechiena Jantina, naar Bergen. — Van Swinemunde den 20 Julij, *Panjer* vr. Wijka, naar Rotterdam; *de Jong* Ida, naar Harlingen. — Van Bolderaa den 15 Julij, *Huisman* Onrust, naar Elseneur. — Van Bolderaa den 22 Julij, *Prins* Weldaad, naar Termunterzijl; *Schaaf* Tjakkelina, naar Bremerhaven; den 23sten *Albers* Gezina Jantina, naar Memel; *Hilbrands* vr. Wendelina, naar Stettin. — Van Dantzig den 20 Julij, *Tent* Goede Verwachting, naar Bremen; *Kuiper* Hendrika Hillechiena, naar Goole. — Van Kroonstad den 16 Julij, *Onnes* Johanna Geertruida, naar Rotterdam; *Duif* jonge Duif en den 17den *de Boer* Hoop en Verwachting, beide naar Elseneur. — Van Memel den 18 Julij, *de Groot* de 3 Gezusters, naar Harlingen. — Van Libau den 17 Julij, *Bekkering* Atlante, naar Holland. — Van Pillau den 21 Julij, *Kortrijk* Anna Alida, naar Groningen; *de Winter* Catharina en *Kuitse* jonge Wicher, beide naar Bremen.

Vertrokken uit het Vlie den 25 Julij, kapit. *Roelfsema* jonge Jan, naar Archangel; *de Boer* Reina, naar Noorwegen.

SWINEMUNDE, 21 Julij. Het schip *Louise*, kapit. Bakker, van Koningsbergen naar Amsterdam, is vier mijlen van deze haven gestrand en heeft 9 voeten water in het ruim.

Volgens brief van kapit. Zijlstra, voerende het schip *China*, van Amsterdam naar Newyork, in dato den 22 Julij, bevond hij zich toen in goeden staat op de hoogte van Douvres; aan boord was alles wél.

HARLINGEN, 26 Julij. Binnengekomen den 23sten kapit. *Rijnberg* jonge Jacob, van Nerva; den 24sten *Frankena* Verwachting, van Leith; den 25sten *de Jong* Hesperus, van Memel; den 26sten *Stuut* Beerta Henderika, van Riga; *Visser* Ymkje Visser, van Engeland. — Vertrokken den 23sten *Schaap* Harlingen en den 24sten *Smit* Sjaardana, beide naar de Oostzee.

ZOUTKAMP, 27 Julij. Binnengekomen den 24sten kapit. *van Sluis* Annegina, van Rédon; *Benthley* William Fredrick, van Londen; *Dommering* Gepkelina Lucretia, van Koningsbergen; den 26sten *Jonkhoff* Eendragt, van Osterrusoer. — Vertrokken den 23sten *Krooshuizen* Annechina Bouwina, naar Newcastle; *Purks* Hebe Woodbree, naar Londen; 24sten *Huisman* Anja Sietsia, op avontuur.

DELFZIJL, 28 Julij. Binnengekomen den 23sten kapit. *Schoon* Jacobus Cornelis, van Solburg; den 25sten *Riepma* Agatha, van Osterrusoer; *Taaij* Jantina Gezina, van Dantzig; *Vennenga* Fenna en *Pot* vr. Renske, beide van Laurvig; *Smagt* Juno, van Riga, met verlies van anker, touw en zeilen; *van Wijk* Jennij, van Stettin; den 26sten *Schoe* Amicitia et Fides, *Pot* de Hoop, *Scheppers* Eendragt en *Danga* Annechiena, alle vier van Noorwegen. — Vertrokken den 24sten *Minholst* Imelina, van Amsterdam n. Hamburg; den 25sten *Molenkamp* vr. Aaltje, naar Leer; *Dijkstra* de 3 Gezusters, naar Laurvig; den 26sten *Keun* de 3 Gezusters, naar de Oostzee; *Pronk* Tweelingen, naar Emden; *Stenger* Ons Genoegen, op avontuur.

TERMUNTERZIJL, 28 Julij. Binnengekomen den 20sten kapit. *Holthuis* Aurora, den 22sten *Leefoge* Engelina en *de Vries* vr. Anna, alle drie van Norderneij; *Burmann* vr. Gezina, van Oldenburg; den 23sten *Frijman* vr. Harmina, van Norderneij; den 24sten *Boswijk* vr. Hendrika, den 26sten *Legger* Geerdina en *Boswijk* Hendrika, alle drie van Noorwegen. — Vertrokken den 20sten *Deters* vr. Margaretha, naar Greetzijl; den 21sten *Meiners* vr. Janna, den 22sten *Hagedoorn* de 4 Gebroeders, *Pasmann* vr. Elisabeth en *Burmann* Ida, alle vier naar Leer; den 23sten *Douwes* Venus, naar Norden; den 25sten *Holthuis* Aurora, *de Vries* vr. Anna en den 26sten *Leefoge* Engelina, alle drie naar Norderneij; *Burmann* vr. Gezina, naar Leer.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

20 Julij. Staal, Tjadda (Pekela), v. Riga n. Londen.
Dekker, de Onderneming (Harlingen), v. Riga n. Amsterdam.
Kleininga, Maria Laurentia (Groningen), v. Riga n. Grimsbij.
Bakker, Paulina (Dordrecht), v. Liverpool n. Narva.
Orsel, Egberdina Schuringa (Veend.), v. Sunderl. n. Lubeck.
de Grooth, Lucus Wildervank (Pekela), v. Riga n. Hull.
de Groot, Harmonie (Dordrecht), v. Riga n. de Maas.
de Jonge, Ettiena (Veendam), v. Skeleftea n. de Maas.
Koning, de vr. Wilhelmina (Rotterdam), v. Stettin n. Leer.
Rasker, Harmina Gezina (Groningen), v. Riga n. Bergen.
21 —— Pronk, Gezina Pronk (Wildervank), v. Dantzig n. Zwolle.
Stubbe, de Weldaad (Pekela), v. Riga n. Zwolle.
Kuin, Johanna Catharina (Groningen), v. Stettin n. Delfzijl.
Huisman, twee Gezusters (Delfzijl), v. Koningsb. n. Amsterd.
Wever, Gezkena Beerta (Veendam), v. Narva n. Hull.
Joosten, Neptunus (Wildervank), v. Petersburg n. Londen.
Brouwer, Harmina (Wildervank), v. Petersburg n. Londen.
Engelsman, Dina Marchina (Veend.), v. Koningsb. n. Lond.
Albers, Gezina Helena (Delfzijl), v. Dantzig n. Bordeaux.
Flik, Katharina (Amsterdam), v. Petersburg n. Nantes.
Kiers, Margaretha (Pekela), v. Petersburg n. Amsterdam.
Dik, Minkina (Pekela), v. Koningsbergen n. Dendermonde.
Teensma, Aukjen (Schiermonnikoog), v. Petersb. n. Amsterd.
Grilk, Anna Catharina (Schierm.), v. Petersb. n. ....
Bakker, Mina en Willem (Pekela), v. Dantzig n. Londen.
Wygers, Wilhelmina Jeltina (Pekela), v. Petersb n. Londen.
Bakkkr, Geertruida Femina (Sappemeer), v. Narva n. ....
Klasen, Elizabeth (Pekela), v. Petersburg n. Londen.
Smit, Alegonda Rensina (Veendam), v. Memel n. Bristol.
Stuit, Eendragt (Wildervank), v. Dantzig n. Hull.
Wilmink, Harmanna Wilmink (Veend.), v. Dordr. n. Dantz.
Karst, Lembertha (Schierm.), v. Petersb. n. Antwerpen.
22 —— de Ruiter, de Vriendschap (Sappem.), v. Riga n. Groningen.
Hut, Marchiena Margrieta (Veend.), v. Koningsb. n. Amsterd.
Zelling, Gezina (Muntendam), v. Koningsbergen n. Gent.
23 —— de Jonge, vr. Elizabeth, v. Rotterdam n. de Oostzee.
de Boer, Maria, v. Brielle n. de Oostzee.
de Boer, Johannes, v. Harlingen n. Memel.
Potjer, Dankbaarheid, v. Schiedam n. de Oostzee.
Schuur, Aaltje Pronk, v. Ostende n. de Oostzee.
de Jonge, Weldaad, v. Lyme n. de Oostzee.
Kwint, Hendrika Gezina, v. Gainsbro n. de Oostzee.
Brouwer, Noordstar, v. Schiedam n. de Oostzee.
de Boer, Lamina, v. Schiedam n. de Oostzee.
Goosens, Geertruida, v. Groningen n. de Oostzee
Flik, Geerdina Beerta, v. Amsterdam n. Riga.
Kroon, vr. Wicherdina, v. Amsterdam n. Petersburg.
Tap, Maria Beerta, v. Rotterdam n. Riga.
Buining, Magdalena, v. Rotterdam n. de Oostzee.
Hazewinkel, Onderneming, v. Amsterdam n. de Oostzee.
Rozenbeek, Rein. Engelkens, v. Stettin n. Termunterzijl.
Dik, Jantina Annechiena, v. Schiedam n. de Oostzee.
Mooi, Hillechiena Catharina, v. Schiedam n. de Oostzee.
Hazewinkel, Harmina, v. Amsterdam n. Riga.
Pekeler, Concordia, v. Londen n. Petersburg.

De Wind den 20sten Julij W.N.W., Z.; den 22sten W.N.W.; den 23sten W.N.W., N.W.

ELSENEUR, 23 Julij 1851.

214de STAATSLOTERIJ.

Trekking der Vijfde Klasse.

12*de Lijst.* No. 3409 een prijs van *f* 10,000; No. 5878 een prijs van *f* 2500; Nos. 17950 en 14281 beide een prijs van *f* 1000.

UITTREKSEL uit het *REGISTER van de BROODZETTING voor de Stad Groningen.*

Maandag, 28 Julij 1851.

BURGEMEESTER EN WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood . .	van 4 Ponden	36 Cts.,	per ℔ 09 Cts.
De Grofweiten Bol	„ 5 Oncen	11⁵ Cts.,	„ „ 23 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	12⁵ Cts.,	„ „ 41 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	11 Cts.,	„ „ 37 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	10⁵ Cts.,	„ „ 35 Cts

Voor eensluidend Uittreksel,

De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
HORA SICCAMA.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN ENZ.

GRONINGEN, 25 Julij.

TARWE.		Zw. Zand	65 ℔ *f* 5,05	Bl. Voer	38 ℔ *f* 2,75
Oude Bak	70 ℔ *f* 7,25	Veen	62 » » 4,35	»	40 » » 2,90
Jarige »	» »	»	64 » » 4,65	Zw. Voer	36 » » 2,50
N. Oml.	68 » » 6,30	N. GERST.		»	38 » » 2,65
» »	70 » » 6,70	Winter	52 » *f* 3,60	»	40 » » 2,75
» Old.	68 » » 6,00	»	54 ℔ » 3,80	BOONEN.	
» »	70 » » 6,40	»	56 » » 4,05	Paardeb.	*f* 5 *f* 5,40
» »	72 » » 6,80	Zomer	» »	ZADEN, ENZ.	
ROGGE.		»	» »	Gr. Gort p. m.	*f* 6,50
N. Inlands.	62 ℔ *f* 4,40				*f* 7,10
» »	64 » » 4,80	Knobbe	60 » » 4,20	Par. 100 N. ℔	*f* 9,50
» »	66 » » 5,20	»	62 » » 4,50		*f* 14
O. »	68 » » 5,45	N. HAVER.		Koolz. O.	*f* 8,25 *f* 9,25
» »	» »	Dikke	40 ℔ *f* 2,80	Aveelz.	*f* 8,75 *f* 9,60
N. BOEKWEIT.		»	42 » » 2,95	G. Mosterdz.	
Gr. Zand	℔ *f*	»	44 » » 3,10	Raapol. p. v.	*f* 31
	64 » » 5,10	»	46 » » 3,25	Prijs der Boter:	
	66 » » 5,40	»	48 » » 3,40	1ste soort $\frac{1}{4}$ Ton	*f* $22\frac{1}{2}$
		Bl. Voer	36 » » 2,65	2de » $\frac{1}{4}$ Ton	21

Tarwe tot vorige prijzen iets beter te plaatsen. — Rogge met weinig handel in een doen. — Boekweit niet dan lager te verkoopen. — Gerst stil. — Haver ruim prijshoudende. — Boonen schaarsch ter veil, doch ook weinig gevraagd. — Gort met weinig handel. — Van Aveelzaad waren er ongeveer 175 lasten ter markt, waarvande kwaliteit algemeen droog viel, hetwelk als genoteerd, vooral bij het afgaan der beurs, slepende is afgegaan.

AMSTERDAM, 25 *Julij.* Tarwe in cons. verkocht: 130 ℔ b. Poolsche *f* 290 bij partij; 129 ℔ dito *f* 286; 126 ℔ Zeeuws. *f* 240. — Rogge prijsh.: 114 ℔ gedr. *f* 143 bij partij; 116 ℔ dito *f* 148; 121, 122, 125 ℔ Pruiss. *f* 168, *f* 170, *f* 176. — Gerst prijsh.: jar. Zeeuws. Winter *f* 128.

Koolzaad onveranderd, n. Zeeuwsch en Overmaasch $54\frac{1}{2}$ p. vl.; op 9 vat in Sept. en Oct. 56 p. vl. — Lijnzaad in een doen: 108 ℔ Petersb. *f* 292,50. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering op het laatst der markt iets aangenamer: op 6/w. *f* 33; vlieg *f* 32; Sept. *f* 32,25 a 50; Oct. *f* 32,50 a 75; Nov. *f* 32,75 a *f* 33; Dec. *f* 33 a *f* 33,25; Mei *f* 34 a *f* 34,25. — Lijnolie op 6/w. *f* 34,25; vlieg. *f* 33 a *f* 33,25. — Hennepolie op 6/w. *f* 36,25; vlieg *f* 35,25.

LONDEN, 23 *Julij.* Ten gevolge van de geweldige regens, die gisteren zijn gevallen en waardoor stellig schade aan de te veld staande Tarwe is toegebragt, had men heden hoogere prijzen verwacht, doch de handel vertoonde geene de minste levendigheid en het weinige dat verkocht werd bedong de koersen van l.l. Maandag. Gerst goed prijshoudende. Haver bedong gemakkelijk den hoogsten prijs van eergisteren. Boonen en Erwten onveranderd.

LONDEN, 25 *Julij.* Alle soorten van Tarwe waren heden geheel onveranderd, voor het weinige, dat genomen werd, besteedde men vorige prijzen. Gerst goed prijshoudend. Haver werd 6 p. hooger gehouden. Boonen en Erwten vast.

LONDEN, 25 *Julij.* Vreemde Boter flaauw en beste Friesche op 78 à 80 sh. te noteren, zijnde 2 à 4 sh. lager.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

PEKELA, 24 *Julij.* Op de heden alhier gehoudene markt van hoornvee was een groot aantal vee aangevoerd, waaronder veel van de beste soorten; het getal koopers was ook zeer aanzienlijk en er is veel handel gedaan. Door Oostfriesche koopers is insgelijks veel gekocht.

KOEVORDEN, 21 *Julij.* Op de weekmarkt van gisteren, op welke gewoonlijk vee ter markt gebragt wordt, waren 180 koeijen en 40 paarden aangebragt. Het guste goed was duur; de besten golden *f* 85 à *f* 90. In paarden was weinig handel.

BRUSSEL, 23 *Julij.* De prijzen van het vee dalen op eene zoo ontzettende wijze, dat de veefokkers, voor nog grootere verliezen beducht, thans al hun vee afzetten en men met regt voor de gevolgen van dien staat van zaken begint te vreezen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 26 *Julij.*

NEDERL., Werk. Schuld $2\frac{1}{2}$ pCt. $58\frac{7}{8}$, $58\frac{15}{16}$; Dito Certific. 3 pCt. $69\frac{5}{8}$, $69\frac{1}{2}$; Dito Dito 4 pCt. $90\frac{1}{4}$, $90\frac{3}{8}$; Handelmaatschappij $109\frac{1}{4}$, $109\frac{1}{2}$; Aand. Rijnspoorweg $95\frac{1}{2}$. — BELGIE, bij *Rothschild* $2\frac{1}{2}$ pCt. $48\frac{7}{8}$. — FRANKRIJK, Oblig. 3 pCt. $53\frac{9}{16}$. — SPANJE, L. bij *Ardoins* v. 85 £ 5 pCt. $15\frac{3}{4}$, $15\frac{13}{16}$; Dito Dito van 510 £ 5 pCt. $15\frac{13}{16}$, $15\frac{7}{8}$, $15\frac{7}{8}$; Dito bij Dito Obl. Stukken 3 pCt. 40, $40\frac{1}{8}$; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $36\frac{1}{4}$, $36\frac{5}{16}$; Coup. Ardoins $8\frac{5}{8}$; Fransche Uitgest. $6\frac{1}{8}$, $6\frac{3}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. $35\frac{1}{8}$, $35\frac{1}{4}$, $35\frac{1}{4}$; Dito Dito 4 pCt. $34\frac{11}{16}$, $34\frac{13}{16}$, $34\frac{13}{16}$. — RUSLAND, Oblig. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 107; Dito 1828 en 1829 5 pCt. $105\frac{3}{4}$; Certificaten bij *Hope* 4 pCt. $89\frac{13}{16}$, 90; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. $89\frac{1}{2}$, $89\frac{9}{16}$; Dito bij idem, 5de Serie 4 pCt. $89\frac{1}{4}$; Certific. van Inschrijving in Assignatiën 6 pCt. 68. — POLEN, Certific. 4 pCt. $79\frac{1}{4}$, $79\frac{7}{16}$, $79\frac{7}{16}$. — OOSTENRIJK, Metalliek 5 pCt. $79\frac{13}{16}$, 80; Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $40\frac{1}{4}$; Dito Nieuwe $2\frac{1}{2}$ pCt. $40\frac{5}{8}$, $41\frac{1}{4}$; Dito Nieuwe 5 pCt. $83\frac{7}{8}$, 84, $83\frac{15}{16}$; Napels Cert. bij *L. en B.* 5 pCt. $90\frac{1}{2}$; Mexik. $30\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$; 4 pCts. Weldadigheid $76\frac{5}{8}$; Eng. Rijnspoorweg 77.

Bij geringe affaire waren heden onze binnenlandsche fondsen goed prijshoudende.

Van vreemde effekten waren Spaansche aanvankelijk iets flaauwer, doch blijven ten slotte, bij vrij levendigen omzet in 5 pCts, nagenoeg als gisteren.

Voor Portug. vertoonden zich tot verhoogde koersen onderscheidene koopers.

Russische waren insgelijks iets aangenamer.

In Oostenrijksche was tot verbeterde prijzen de handel wederom zeer geanimeerd.

Ook Fransche en Mexik. waren iets vaster.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$, Prolongatie $2\frac{1}{2}$, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. $2\frac{1}{2}$ pCt. $58\frac{7}{8}$ a $\frac{15}{16}$; Ard. à 510 £ $15\frac{7}{8}$; Binnenl. 3 pCts. $36\frac{1}{4}$ a $\frac{5}{16}$; Metall. 5 pCt. $79\frac{3}{4}$; Dito $2\frac{1}{2}$ pCt. $41\frac{1}{4}$.

AMSTERDAM, 27 *Julij.* EFFEKTEN SOCIETEIT, te $4\frac{1}{2}$ uur.

Ardoins a 85 £ $16\frac{3}{16}$. Dito a 170 £ $16\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{8}$. Dito a 510 £ $16\frac{1}{8}$, $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{16}$. Dito Coupons $8\frac{1}{2}$. Fransche Uitgest. $6\frac{1}{4}$. Passive $6\frac{5}{16}$. Binnenl. 3 pCts. $36\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$. Portug. 5 pCts $35\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$. Dito 4 pCts. $34\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$. Fransche Oblig. 3 pCt. $53\frac{7}{8}$. Nieuwe Metall. 5 pCt. $83\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$. Mexik. $30\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$.

In Spaansche 5 pCts. was heden de affaire, tot verhoogde prijzen, zeer geanimeerd. In de overige soorten was de omzet van minder beteekenis.

Portug. waren insgelijks tot verbeterde koersen, bij vrij levendigen handel, meer gewild.

Ook in Fransche was de stemming iets aangenamer.

Oostenrijksche meer aangeboden.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** Mijne beminde Echtgenoot S. M. LOFVERS beviel heden voor-poedig van eene DOCHTER.

BELLINGWOLDE, 25 Julij 1851.

J. R. LEOPOLD, R.ZOON.

Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel van een' ZOON KLAZIENA HAGEMEIJER, Echtgenoot van

B. BEEKMAN.

OBERGUM, 25 Julij 1851.

*** Voorspoedig bevallen van eene DOCHTER A. FOLKERINGA, Echtgenoot van

J. COST.

N. HOOGEBRUG, 25 Julij 1851.

*** Op den 16den Julij 1851 overleed te *Denekamp* Mejufvrouw ANNA LUPPINA DINCKGREVE, Weduwe wijlen den Heer JAN HENDRIK BLAUPOT, in den ouderdom van ruim zevenenzestig jaren.

GRONINGEN, 22 Julij 1851.

Mr. **H. VAN GIFFEN,**
W. PAPINK VAN STEDUM,
Execut.-Testam.

Dienende deze tot *algemeene kennisgeving.*

*** Heden overleed, na eene langdurige ongesteldheid, tot bittere droefheid van mij en mijne Betrekkingen, mijn innig geliefd eenigst Kind CORNELIUS UILKENS, in den jeugdigen leeftijd van ruim *vier* jaren.

OOSTERWOLDE, 23 Julij 1851.

A. A. VAN RIESEN SCHOLTENS.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, zacht en kalm, onze geliefde Moeder en Behuwd-Moeder TRIJNTJE GRUBEN, Wedw. wijlen B. J. KREMER, in den ouderdom van zesenzeventig jaren en twee maanden.

KALKWIJK, 23 Julij 1851.

W. B. KREMER.
Uit aller naam.

*** GRONINGEN, 24 Julij 1851. Heden overleed, tot onze bittere droefheid, ons geliefd eenigst KINDJE, in welks bezit wij ons slechts achttien weken mogten verheugen.

E. DE MUINCK.
T. ELDERKAMP.

Deze dient tot bijzondere kennisgeving.

*** Onze Hemelsche Vader nam heden morgen ons jongste Zoontje JAN HENDRIK tot zich. Slechts negentien weken mogten wij ons in zijn bezit verheugen.

GRONINGEN, 25 Julij 1851.

J. OOSTING, *Katechizeermeester.*
G. E. STRATEMEIJER.

*** GRONINGEN, 26 Julij 1851. Heden overleed mijn geliefde Vader, de Heer WILLEM FOCKENS, in den ouderdom van ruim vierenzeventig jaren.

J. W. FOCKENS.

*** Na eene hevige ongesteldheid van slechts weinige dagen, overleed op heden, tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, mijn geliefde Echtgenoot ELTJO JANS DEGENHART, in den ouderdom van 64 jaren en 5 maanden, na eene huwelijksvereeniging van ruim 35 jaren.

OUDE PEKELA, 26 Julij 1851.

H. N. MULDER,
Wedw. DEGENHART.

Algemeene kennisgeving.

*** Het KINDJE, over welks geboorte wij ons den 5den dezer mogten verheugen, werd ons heden door den dood ontrukt.

ZUURDIJK, 26 Julij 1851.

R. E. TORRINGA,
J. F. BAZUIN.

*** Heden overleed ons jongste Dochtertje ANNA, oud ruim 6 maanden.

GRONINGEN, 28 Julij 1851.

N. F. ROST.
W. ROST, geb. KREMER.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 40 jaren, mijn geliefde Echtgenoot BOUKE H. NAUTA; mij nalatende 3 Kinderen, te jong om hun verlies te kunnen beseffen.

SNEEK, 28 Julij 1851.

Wedw. **B. H. NAUTA,**
geboren J. A. POT.

*** Bij den Boekhandelaar **A. L. SCHOLTENS**, aan de Breede Markt, is gedrukt en wordt heden uitgegeven:

ALPHABETISCH REGISTER

OP DEN

INHOUD der GRONDWET

VOOR HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN,

ZAMENGESTELD DOOR

B. F. C. DE HOSSON,

Adjunct-Commies der Eerste Klasse bij het Bestuur der Provincie Groningen.

In groot 8vo **30** Cts.
In klein 8vo **20** Cts.

Bij denzelven is mede ter Pers en zal binnen kort worden uitgegeven:

ALPHABETISCH REGISTER op de PROVINCIALE WET.
IDEM op de GEMEENTEWET.

*** Bij **BROESE & COMP.**, te *Breda*, is uitgegeven en alom verkrijgbaar:

BEGINSELEN DER HOOGDUITSCHE SPRAAKKUNST VOOR SCHOLEN, vooral ook ten dienste van hen, die zich tot de lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie wenschen voor te bereiden. Door *H.* WEIFFENBACH, Leeraar aan genoemde Akademie.

Eerste Afdeeling: Spraakkunst. Prijs............ *f* 0,90

Dit Werkje behandelt, met weglating van al hetgeen voor eerstbeginnenden overtollig kan geacht worden, beknopt en duidelijk de grondbeginselen der Hoogduitsche Taal; terwijl achter elk behandeld rededeel een genoegzaam aantal voorbeelden ter practische beoefening der daaromtrent gegevene regels is gevoegd. Het geheel is ingerigt naar den geest, waarin het onderrigt in die taal aan de Militaire Akademie wordt gegeven.

*** Een IEDER, die eenige VORDERING heeft ten laste van wijlen Jonkvrouwe **JACQUELINE WILHELMINE VAN DER DUSSEN**, overleden te *Winsum*, den 15den dezer maand, in leven Echtgenoot van den Heer J. A. VAN IDDEKINGE, *Rijks-Ontvanger* aldaar, wordt verzocht, daarvan binnen 14 dagen specifieke OPGAVE te doen aan een' der ondergeteekenden, *Executeurs-Testamentair.* Jhr. W. F. G. L. VAN DER DUSSEN, *1ste Luit. Adjud. te Maastricht.*

Mr. I. L. SCHAAP,
Procureur te Groningen.

GRONINGEN, 28 Julij 1851.

AANBESTEDING,

bij beslotene Briefjes, wegens het **BOUWEN** eener **HERBERG** te ***ENUMATIL.*** — Bestek en Teekening ter inzage bij den Kastelein J. LIJFERING, en de Briefjes franko in te zenden vóór of op den 2den Augustus, bij J. BOERMA.

*** De **SCHEPPEREN** van ***Wirdum*** en van ***Oldersum*** of ***Ten Post*** gedenken, op WOENSDAG den zesden Augustus e.k., des namiddags te vier uur, ten Huize van den Kastelein J. K. HOFSTÉE, te *Wirdum*, onder de vereischte goedkeuring aan te besteden: **Het GRAVEN van een GEDEELTE van het ENZELENZER MEEDENMAAR, ter lengte van 1414 Ellen, benevens het MAKEN van eenen NIEUWEN STEENEN DUIKER door den Grooten Stads Kleiweg tegenover *Enzelens*, met de LEVERANTIE der hiertoe benoodigde MATERIALEN;** waarvan het Bestek van af heden ten Huize van Aanbesteding voornoemd ter lezing ligt; zullende daarenboven aanwijs in loco worden gedaan op MAANDAG den vierden bevorens, des namiddags te drie uur, te beginnen bij de *Enzelenzer Pomp.*

Namens de Schepperen voornoemd:
R. P. CLEVERINGA, J.z.,
Secretaris.

*** De **DIJKREGTERS** van de ***WILDERVANK*** brengen door deze ter openbare kennis, dat, uit hoofde van de vernieuwing der **KLAPBRUG** liggende in den **Grindweg** over het **Dwarsdiep** te ***WILDERVANK***, de **PASSAGIE** met PAARDEN, RIJTUIGEN en VEE aldaar geen plaats kan hebben **van Maandag den 4den Augustus a.s. 's morgens te 6 uur, tot Zaturdag den 16den Augustus daaraanvolgende 's avonds te 7 uur;** zullende zooveel doenlijk de Scheepvaart worden opengehouden.

De Dijkregters voornoemd:
J. T. SCHURINGA.
L. J. EERKES.

*** BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Gemeente *FINSTERWOLDE* brengen ter kennis van het Publiek, dat de Grindweg in voorschreven Gemeente van af HEDEN geheel zal zijn **OPENGESTELD** voor de passagie met RIJTUIGEN, VEE ENZ.

Voorts dat TWEE HALVE TOLLEN zijn geplaatst en de Tollen alsnu naar het Tarief zullen worden geheven.

FINSTERWOLDE, 29 Julij 1851.

Burgemeester en Wethouderen voornd.:
R. J. ROELOFS.
Ter ordonnantie,
H. E. JAGER.

Het wordt aan het Publiek bekend gemaakt, dat de gewone **JAAR-, PAARDEN- en BEESTEN-MARKT te *SCHEEMDA*** jaarlijks op den **TWEEDEN WOENSDAG** van de **MAAND AUGUSTUS** gehouden wordt, en mitsdien dit jaar **den 13den Augustus aanstaande** invalt, en dat er **geen Plaatsgeld** zal worden geheven; — wordende de HH. Uitgevers der Almanakken beleefdelijk verzocht dezen *tweeden* Woensdag te willen aanteekenen.

Het Plaatselijk Bestuur der Gemeente Scheemda:
H. PICCARDT.
Ter ordonnantie van hetzelve:
K. W. SIJPKENS.

Op een ***KOOPMANS KANTOOR*** ter dezer stede wordt gevraagd een **BOEKHOUDER.** Adres onder Letter P aan het BUREAU dezer COURANT.

RIJN- EN IJSSEL-STOOMBOOTMAATSCHAPPIJ.

DIENSTREGELING.

Tusschen *AMSTERDAM* en *GRONINGEN*, **dagelijks**, behalve Zaturdags, over *KAMPEN, ZWOLLE, MEPPEL* en *ASSEN*, en in dadelijke aansluiting met de **DILIGENCE** der Maatschappij tusschen *ASSEN, WILDERVANK* en *VEENDAM*.

Vertrek van *AMSTERDAM* 's morg. te 7 uur; aankomst te *GRONINGEN* 's avonds circa te 11 uur.

Vertrek van *GRONINGEN* 's avonds te 10½ uur en aankomst te *AMSTERDAM* 's namiddags circa te **3¼ uur.**

Corresponderende te *AMSTERDAM* op de Spoortreinen naar *HAARLEM, LEIDEN, 's GRAVENHAGE, ROTTERDAM, UTRECHT* en *ARNHEM* en de STOOMBOOTEN op *ZAANDAM, ALKMAAR* en het *NIEUWEDIEP*.

*** Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op **HEDEN**, DINGSDAG den 29sten Julij 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt, aldaar, publiek worden verkocht:

I. Eene wéldoortimmerde, tot vele Affaires geschikte BEHUIZING, get. B 65 V, met OPENE PLAATS er achter en een zeer ruime WOONKELDER er onder, staande en gelegen Zuidzijde in de Brugstraat te *Groningen*, wordende door Mejufvrouw de Weduwe B. H. DE JONGE in eigendom bewoond. Des verkiezende kan hierover de halve Koopschat, tegen 4½ pCt. interest in het jaar, blijven uitstaan.

II. Eene BEHUIZING met WOONKELDER er onder, get. C 127 V, staande Westzijde in de Stoeldraaijerstraat, te *Groningen*, wordende door den Hoedemaker HARDIJ en anderen in huur bewoond.

III. Eene nette WONING met PLAATS en BLEEKVELD er achter, get. G 79 V, staande en gelegen Westzijde in de Nieuwe Boteringestraat, te *Groningen*, doende tot grondpacht *f* 1—80; — beide laatste perceelen behoorende tot de nalatenschap van wijlen H. REINEMAN.

IV. Eene ruime WONING, get. G 36 V, staande op eigen grond, Zuidzijde in de Kleine Kruisstraat, te *Groningen*.

Om te aanvaarden de perceelen I, II en III op den 1sten November 1851, en perceel IV dadelijk na den finalen toeslag. — Te bezien daags vóór den Verkoopdag, des namiddags van 2—5 uur, en op den dag van Verkoop perceel I van 3—5 en de overige perceelen van 2—5 uur.

*** Mr. **J. J. DE SITTER**, Notaris te *Groningen*, gedenkt, op DONDERDAG den 31sten Julij 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein TEN HAVE, aan de Groote Markt, te *Groningen*, publiek te verkoopen:

Den **EIGENDOM** van een **AANDEEL** in eene *Boerenplaats*, gelegen te *Beerta*, in het geheel groot 35 B., 94 R. en 60 E. *Land*, bij de Wedw. KLAAS HARBERTS REININK onder vaste beklemming in gebruik, voor eene jaarlijksche, op Martini verschijnende, huur van *f* 373—82½ voor dit aandeel. Te aanvaarden dadelijk na den toeslag.

Maandag den 11den Augustus

1851, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, zal, voor de Behuizing van wijlen den Koopman E. BOSCH, Jz., Oostzijde aan het Schuitendiep, te *Groningen*, publiek worden verkocht: eene groote partij GARENS, LINTERIJEN, BREIKATOEN, ZIJDEN VESTEN, STOFFEN en ZIJDEN DOEKEN, BRABANDSCHE KANTEN en MUTSEN, echte LINNEN BEDDETIJKEN en BEDDEPARKEN, WOLLEN en KATOENEN DEKENS, EFFEN en GEBLOEMDE TRIJPEN, PILOWS, VOERKATOEN, GEVOERDE en ONGEVOERDE WASDOEKEN, een partijtje VENETIAANSCHE en GEWONE TERPENTIJN, HARS en BEDDEWAS. Voorts velerhande **HUISMEUBELEN**, waaronder eene MAHONIEHOUTEN CANAPÉ en DITO COMMODE, EIKENHOUTEN KISTKABINET, SECRETAIRE, TAFELS, STOELEN, SPIEGELS, PENDULE, GLAS, PORSELEIN, KOPER-, TIN- en BLIKGOEDEREN, AARDEWERK, IJZER- en VAATWERK, **MANSLIJFSTOEBEHOOREN**, BEDDEGOEDEREN, eenig **GOUD** en **ZILVER**, waaronder een fraai GOUDEN HOROLOGIE, eene kleine verzameling **BOEKEN**, waaronder eenige prachtige BIJBELS met PLATEN, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd. Alles te bezien des Vrijdags bevorens, des voormiddags van 10—12 en des namiddags van 2—5 uur.

☞ De BOEKEN zullen worden verkocht op MAANDAG den 11den Augustus, des namiddags te twee uur.

Mr. J. H. GEERTSEMA, C.z., *Notaris.*

Ten overstaan van Mr. **J. H. GEERTSEMA**, Notaris te *Groningen*, zal, op ZATURDAG den 16den Augustus 1851, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, aldaar, publiek worden verkocht:

Het **BUITENGOED** genoemd ***RUSTLUST***, zeer aangenaam gelegen, op ruim een half uur van de Stad *Groningen*, aan den Achterweg, achter *Helpman*, onder de Gemeente *Haren*, met goed betimmerde, goed onderhoudene en wélingerigte HEEREN BEHUIZING, waarin vijf Kamers en éene Keuken, fraaijen KOEPEL, ruime SCHUUR met WASCHHUIS, DRUIVENKAST, fraai aangelegden BLOEMTUIN, MOESTUINEN, exquise VRUGTBOOMEN, BOSCHJE, ENZ.; in eigendom toebehoorende aan den Hoog Welgeboren Heer Jhr Mr. J. J. A. QUINTUS. Te aanvaarden op den 1sten Maart 1852; te bezien op WOENSDAG, DONDERDAG en VRIJDAG den 13den, 14den en 15den Augustus e.k., des namiddags van 3 tot 8 uur, op een BEWIJS VAN TOEGANG, door den ondergeteekenden Notaris afgegeven en ten zijnen Kantore verkrijgbaar.

J. H. GEERTSEMA, C.z.,
Advokaat en Notaris.

HOUTVEILING.

Onder WERKELIJKE HOUTKOOPERS, zullen, op ZATURDAG den 2den Augustus 1851, des voormiddags te 10 uur, bij den Zaagmolen van de Heeren ENGELSMAN en MEIHUIZEN, aan het Dwarsdiep. te *Veendam*, in publieke Veiling, en zoo mogelijk Voetstoots, worden verkocht:

Twee ladingen **NOORDSCH HOUT**, van *BREWICH*, bestaande in eene aanzienlijke partij LANGE en ZWARE JUFFERS, BALKEN en SPIEREN; alles bij den voornoemden Molen in kavelingen liggende.

Mr. J. C. VAN SLOOTEN,
Notaris.

GROOTE VEEVERKOOPING

te ***Haren***, op **ZATURDAG** den 3den Augustus 1851.

*** MAANDAG den 4den Augustus 1851, des namiddags te 3 uur, zal, bij den Kastelein S. J. BOLHUIS, te *Uithuizen*, publiek worden te Koop gepresenteerd:

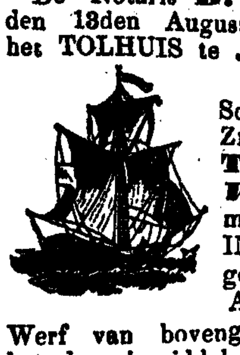
Eene nette en welbetimmerde BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, geteekend no. 75, met de VASTE BEKLEMMING van derzelver *Erf, Tuin, Appelhof* en *Landerijen*, te zamen groot 33 Bunders, 92 Roeden, 20 Ellen, doende jaarlijks tot vaste huur *f* 286—50, staande en gelegen te *Zandeweer*. Een groot gedeelte van den Koopschat kan er over beleend blijven.

Nader informatie bij

A. EIKEMA.

EENE HEKTJALK.

De Notaris **D. DE VRIES** zal, op WOENSDAG den 13den Augustus 1851, des namiddags te 3 uur, in het TOLHUIS te *Joure*, publiek presenteren te verkoopen:

Het ten jare 1848 van de Werf der Scheepsbouwmeesters SIMON GEERTS en ZN., te *Joure*, nieuw uitgehaalde **HEKTJALKSCHIP**, genoemd ***DE VROUW EKE***, groot 76 Tonnen, met deszelfs algeheel kompleten en besten INVENTARIS; zoodanig als bevaren is geweest door wijlen Schipper JELLE S. ATEMA, en thans is gelegen aan de Werf van bovengenoemde Scheepsbouwmeesters, bij wien hetzelve inmiddels **UIT DE HAND te KOOP** is. ***Zegt het voort.***

*** Binnen kort gedenken JAN LUITJES OOMKENS en zijne KINDEREN, te *Thesinge*, publiek te verkoopen:

Eene BOEREN BEHUIZING en SCHUUR, geteekend no. 18, met de VASTE BEKLEMMING van 23 B., 79 R., 10 Ell. *Land*, doende jaarlijks op Midwinter tot vaste huur *f* 90—00; staande en gelegen te *Thesinge*.

MAXIM. P. WENNIGER.

UIT DE HAND TE HUUR,

in 2 perceelen of in massa, om met November eerstkomende te aanvaarden: Eene rojale **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, met daarbij gelegen 4 Plaatsen uitmuntend best **BOUWLAND**, groot te zamen pl. m. 19 Bunders, alles staande en gelegen aan de *Kalkwijk*, Gemeente *Hoogezand*; in eigendom toebehoorende aan de Weduwe H. P. SUIR. Nadere informatie is te bekomen bij A. W. MULDER, Landbouwer te *Kalkwijk*.

KALKWIJK, 29 Julij 1851.

WORDT GEVRAAGD, dadelijk of den 1sten Nov. a.s., tegen 1ste HYPOTHEEK: Pl. m. **7 MILLE**, op VAST GOED van pl. m. 15 MILLE. Brieven franko, onder lett. A, bij den Boekhandelaar H. MEFFERT, te *Assen*.

Aan het ***HUUR-*** en ***VERHUUR-KANTOOR*** zijn te bevragen **HUISen LIJFKNECHTEN, WERK- en KAMERMEIDEN ENZ. ENZ.** Wordt gevraagd: een **WINKELBEDIENDE**, en een **LEERLING** in eene ***KRUIDENIERSAFFAIRE;*** ook is er gelegenheid voor een' **PERSOON** tot KOST en INWONING. — Franko brieven bij

B. HOUWERZIJL,
Directeur.

Twee **STEENHOUWERSKNECHTEN**, hun WERK verstaande, kunnen direct WERK bekomen bij den Steenhouwer

D. T. BOSMAN,
aan het Kattendiep.

GRONINGEN, 28 Julij 1851.

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen*,

JULIJ **1851.**

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER.			VOCHTIGHEIDSTOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur.
20	759,97	758,76	757,62	18,3	19,7	18,0	0,74	0,80	0,94	Z.	Z.W.	Z.Z.W.	bewolkt	regen	betrokken
21	757,42	760,10	761,25	17,2	18,3	15,0	0,88	0,63	0,77	W.Z.W.	W.Z.W.	W.Z.W.	"	bewolkt	weinig bewolkt
22	762,21	762,69	762,50	16,0	19,3	14,0	0,73	0,58	0,77	"	N.W.	N.	weinig bewolkt	weinig bewolkt	"
23	759,88	756,65	752,70	14,8	20,1	16,6	0,72	0,66	0,82	O.	O.N.O.	N.O.	"	betrokken	bewolkt
24	746,85	747,25	745,96	16,7	19,8	15,9	0,93	0,74	0,91	Z.Z.W.	W.Z.W.	Z.	betrokken	bewolkt	regen
25	746,00	746,79	747,39	15,3	19,0	14,5	0,81	0,64	0,84	Z.W.	"	W.Z.W.	"	"	bewolkt
26	748,50	750,38	752,83	17,4	19,2	13,7	0,79	0,72	0,86	W.Z.W.	N.	W.	bewolkt	betrokken	"

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

Bijblad bij de Gron. Courant. 29 *Julij* 1851. No. 60.

KORT VERSLAG
VAN HET VERHANDELDE IN DE VERGADERING DER STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN, ENZ.

VERGADERING DER STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN.

Zitting van Maandag den 28sten Julij.

In deze zitting zijn 44 leden tegenwoordig; afwezig de heer R. DE SITTER.

Nadat de notulen van het verhandelde in de vorige zitting waren gelezen en goedgekeurd, werd mededeeling gedaan van eene missive der gemeente Veendam, d.d. 24sten Julij daarbij, onder inzending van het plan eener openbare school voor wis- en zeevaartkunde te Veendam, verzoekende, dat aan hen een subsidie van *f* 4000 voor ééns en eene jaarlijksche bijdrage van *f* 500 worde verstrekt. — Volgens het hierbij gevoegde plan, worden de kosten tot eerste daarstelling der school op eene som van *f* 10,000 en die van onderhoud enz. 's jaarlijks op *f* 1850 begroot.

De voorzitter stelt voor deze missive te renvoijeren aan heeren Gedeputeerde Staten tot onderzoek, met voordragt, om, zoo reden vindende, daarop regard te willen slaan bij het opmaken der begrooting over 1853.

De heer M. v. D. TUUK kan zich gedeeltelijk met dit voorstel vereenigen, wat het eerste punt betreft; maar niet wat het tweede punt aangaat, om eerst bij het opmaken der begrooting over 1853 daarop te letten, omdat daardoor de oprigting der school wederom een jaar zou worden uitgesteld. Spr. zou nog bij deze begrooting over 1852 daarop willen gelet hebben en wenschte, dat er eene commissie benoemd wierd, om dan de vergadering te dienen van consideratie en advies.

De voorzitter geeft de gronden van zijn voorstel op, dat z.ed. geheel overeenkomstig met den geest der vergadering gelooft.

De heer VAN DER TUUK blijft bij zijn geuit gevoelen.

In omvraag gebragt, wordt het voorstel van den voorzitter met 39 tegen 5 stemmen (*Meihuizen, v. d. Tuuk, Brouwer, Heeres, ten Cate*) aangenomen.

Verder wordt mededeeling gedaan van de volgende stukken:

Adres van D. HEERES en anderen, broodbakkers, wonende in de gemeente Ten Boer, Stedum, Zandt en Loppersum, bezwaren inbrengende tegen het besluit van Gedeputeerde Staten d.d. 12den September l.l., houdende afwijzing van hun verzoek om gelijkstelling van den broodprijs met Groningen, — Wordt ter griffie gedeponeerd.

Adres van volmagten van het Houwerzijlvest, van den 25sten Julij, houdende bezwaren over het niet naleven van het Zijlvester reglement, alsmede over eenige handelingen van scheppers en zijlregters van dat zijlvest. — Gelijk boven.

Hierop stelt de voorzitter voor in behandeling te nemen het rapport der commissie betreffende de heffing der opcenten op de hoofdsom der belasting op de gebouwde en ongebouwde eigendommen en het personeel ten behoeve der provincie.

De heer W. DE SITTER stelt voor om dit rapport te behandelen nadat het rapport over de provinciale begrooting zal zijn afgehandeld, omdat anders, bij aanneming van het eerste rapport, de vergadering daarop niet zou kunnen terugkomen, ingeval bij de gewone uitgaven een post werd verhoogd of verlaagd en het dus z. i. beter is eerst de uitgaven te regelen, om daarnaar ook de gewone opcenten te kunnen regelen.

Na eenige discussie tusschen den voorzitter en den heer DE SITTER, wordt het voorstel van den voorzitter met 31 tegen 13 stemmen afgestemd.

(Voor: de heeren *Schilthuis, de Haan, v. Roijen, Homan, S. P. v. d. Tuuk, Damsté, de Waard, Wierda, Lohman, Brongers, Aalfs, Elema en Bonthuis.*)

Hierop wordt aan de orde gesteld de behandeling van het rapport over de begrooting, hetwelk, na langdurige beraadslaging, en na de aanneming van een amendement van den heer W. DE SITTER wordt aangenomen, met 42 tegen 2 stemmen (die van de heeren ADDENS en MULDER.)

Wegens het ver gevorderde uur, wordt de zitting opgeheven en de volgende zitting bepaald op morgen vóórmiddag te 11 uur.

In ons kort verslag van het verhandelde in de zitting der Provinciale Staten van den 23sten dezer, geplaatst in het *Bijblad* onzer Courant van den 25sten daaraanvolgende, no. 59, is eene misstelling ingeslopen bij de vermelding van het rapport, bij monde van den heer LOHMAN uitgebragt, over het ontwerp der begrooting van enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1852. — Wij hebben daarbij te kennen gegeven, dat er aanmerking gemaakt zoude zijn op het bedrag der jaarwedden en vergoedingen voor reis- en verblijfkosten van de *Ambtenaren ter provinciale griffie*, welk bedrag dat van alle andere, zelfs grootere provinciën zoude overtreffen. — Deze omschrijving is onjuist! — De gemaakte aanmerking heeft geene betrekking op de *jaarwedden van de ambtenaren ter provinciale griffie*, zij betreft alleen de jaarwedden en de reis- en verblijfkosten van de *ambtenaren en opzigters van den Waterstaat*, in dienst der provincie werkzaam, waarvan het bedrag dat van andere provinciën te boven gaat.

Wij haasten ons, ter voorkoming van alle verkeerde en ongegronde oordeelvellingen, de gemelde onnauwkeurigheid te herstellen.

UITTREKSEL.
UIT HET
Uitvoerig en beredeneerd Verslag
VAN DEN
TOESTAND der PROVINCIE GRONINGEN,
OVER HET JAAR **1850**,

gedaan aan de Staten der Provincie Groningen, in hunne gewone zomervergadering van 1851.

(*Vervolg van no.* 59.)

ONDERWIJS, KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

f. Hoogescholen en Athenaea.

Te dezer zake is ons door heeren curatoren der hoogeschool te Groningen het navolgende medegedeeld:

Met betrekking tot de te Groningen gevestigde hoogeschool, mag het jaar 1850 inderdaad hoogst belangrijk genoemd worden.

In dat jaar toch werd het prachtige nieuwe Akademiegebouw, met vereende krachten van stad en provincie daargesteld, op de meest plegtige wijze aan het rijk overgegeven en aan deszelfs bestemming gewijd.

Groot was de belangstelling door allen, die ter bijwoning dier feestelijke plegtigheid ter dezer stede waren bijeengekomen, op de meest ondubbelzinnige wijze aan den dag gelegd, groot vooral was de dankbaarheid van Groningen's ingezetenen, jegens die edele mannen, die, ondanks al de zich opdoende bezwaren, met onverflaauwden ijver en met inspanning van al hunne krachten, in eene sedert ettelijke jaren bestaande behoefte hadden weten te voorzien.

De hoogeschool van Groningen is thans in het bezit van een gebouw, harer waardig. Groot waren de geldelijke opofferingen, welke men zich daartoe heeft moeten getroosten.

Mogten ze strekken tot vermeerdering van den luister en tot duurzame bevestiging eener inrigting, die, vroeger door de staten dezer provincie gesticht, steeds de voortdurende en onverdeelde belangstelling van de inwoners van dit gewest heeft opgewekt.

Het getal studenten bedroeg op den 31sten December als volgt:

In de godgeleerdheid 87; regtsgeleerdheid 83; geneeskunde 24; wis- en natuurkunde: *a.* uitsluitend 3, *b.* toekomstige geneeskundigen 17, te zamen 20; wijsbegeerte en fraaije letteren: *a.* uitsluitend 7, *b.* toekomende regtsgeleerden 23, *c.* toekomende godgeleerden 24, te zamen 54; nieuw ingeschreven 10; hebben voortdurend de recensie verzuimd 11; allen te zamen 239.

Wij vermeenen hierbij niet te mogen verzwijgen, dat de minister van binnenlandsche zaken, na de deswege van heeren curatoren dezer hoogeschool ontvangene inlichtingen, heeft kunnen goedvinden, althans gedeeltelijk, terug te komen op de in den aanvang van het jaar 1850 verordende vermindering in de subsidiën, ten behoeve van deze universiteit uit 's rijks kas toegestaan, en dat die subsidiën, hoezeer niet weder tot hetzelfde bedrag, als vroeger verleend, echter geen zoodanige vermindering hebben ondergaan, als waardoor het bestaan dezer hoogeschool in gevaar zoude kunnen gebragt worden.

Het onderwijs in de landhuishoudkunde blijft in verband met de landhuishoudkundige school voortdurend belangrijke resultaten opleveren.

Wat de hulpmiddelen voor het onderwijs betreft, diene in het algemeen, dat de bibliotheek, de hortus medicus, zoowel als de overige verzamelingen en kabinetten dezer hoogeschool, zich, door de goede zorg van de daarover gestelde hoogleeraren, in eenen gewenschten toestand bevinden.

Door de overbrenging van het museum van natuurlijke historie, van de verzameling van physische instrumenten en van het chemisch laboratorium naar de doelmatig ingerigte lokalen van het nieuw akademiegebouw, heeft men aan het onderwijs, waartoe die verzamelingen en vooral de beide laatstgemelden betrekking hebben, eene uitbreiding kunnen geven, waarvan men zich de meest gunstige gevolgen mag voorspellen.

Wat eigenlijk het clinisch onderwijs betreft, zoo hebben wij boven reeds met een enkel woord gewaagd van de hoop, welke men koestert opzigtelijk de spoedige daarstelling van het meer uitgebreid provinciaal ziekenhuis, tot de verwezenlijking van welken sedert jaren bestaanden wensch, men mede door het goedgunstig door de Staten dezer provincie toegestaan belangrijk subsidie in staat is gesteld.

Wij vleijen ons, in een volgend verslag de geheele daarstelling der ten dien opzigte beraamde en voor het geneeskundig onderwijs zoo hoogst belangrijke uitbreiding en verbetering te kunnen mededeelen.

g. Kunsten en wetenschappen.

Met volle overtuiging kunnen wij de verzekering geven, dat de kunsten en wetenschappen in dit gewest met lust, ijver en belangstelling beoefend worden; dat de onderscheidene inrigtingen, daaraan toegewijd, in verband met het hooger en lager onderwijs, verlichting en beschaving verspreidende, bloeijen en vruchten dragen.

Tot bevordering van opvoeding en onderwijs en tot instandhouding en uitbreiding van nuttige instellingen, wordt bij voortduring het noodige in het werk gesteld.

Onder de nuttige instellingen, waarvan met lof behoort te worden melding gemaakt, behooren de onderscheidene, binnen deze provincie gevestigde afdeelingen der maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, het departement Groningen der Nederlandsche maatschappij *ter bevordering van Nijverheid*, het genootschap *ter bevordering van Natuurkundige Wetenschappen*, het genootschap *ter bevordering van Nijverheid* te Onderdendam gevestigd, de akademie van beeldende kunsten, bouw-, toegepaste werktuig en zeevaartkunde, onder den naam *Minerva*, het kunstlievend genootschap ter aanmoediging en bevordering van teeken- en schilderkunst, onder den naam *Pictura*, de landhuishoudkundige school enz.

De landhuishoudkundige school te Groningen begint meer en meer voor dit gewest belangrijk te worden, daar zij, althans in het winterhalfjaar, meer en meer bezocht wordt door zonen van praktische landbouwers uit dit gewest, die op deze wijze 's winters van de meer theoretische lessen dezer school gebruik maken, en 's zomers weder tot de praktijk terugkeeren. De gelegenheid voor wetenschappelijk onderrigt in het winterhalfjaar is in den afgeloopen winter bijzonder uitgebreid door het tot stand komen van eene afzonderlijke werkplaats voor de scheikunde, waartoe het bestuur der school het voormalig laboratorium der Hoogeschool in gebruik gekregen heeft. Ook de gelegenheid voor het praktisch onderwijs aan de boerderij der school te Haren wordt langzaam uitgebreid, zoodat de school op dit oogenblik ruim 50 bunders land in gebruik heeft.

Het ontworpen plan tot oprigting eener landbouw-school te Borkelo, in Gelderland, op eene zeer uitgebreide schaal, heeft de behoefte aan uitbreiding van de school te Groningen duidelijk doen uitkomen en het bestuur der school heeft in een adres aan de beide Kamers der Staten Generaal aangetoond, voor welke aanzienlijke uitbreiding deze inrigting nog vatbaar is, zoodra zij daarin niet meer door geldelijke beletselen belemmerd wordt.

Het heeft Zijne Majesteit den Koning behaagd den titel van beschermheer der landhuishoudkundige school te Groningen aan te nemen, waarin een nieuwe waarborg voor de duurzaamheid dezer in ons gewest gevestigde instelling met genoegen wordt opgemerkt. — De lust en smaak voor de muzijk en de zang zijn in de laatste jaren, in dit gewest, op eene aanmerkelijke wijze toegenomen, en hoewel er in deze stad en provincie geene eigenlijk gezegde muzijkscholen aanwezig zijn, bewijzen echter de menigvuldig bestaande zang- en muzijkgezelschappen, dat ook in dit gewest de toonkunst vele beoefenaren telt.

ARMWEZEN.

De gunstige resultaten, welke de landbouw in de laatste jaren heeft opgeleverd en de meerdere welvaart, welke daardoor alom in dit gewest en vooral ten platten lande is ontstaan, gepaard met een matigen prijs der meest noodzakelijke levensbehoeften, hebben zeer gestrekt tot vermindering der armoede, welke zich, zoo ten gevolge van het misgewas der aardappelen als buitengewoon hooge korenprijzen, voor weinige jaren zoo schrikbarend vertoonde.

De armenbesturen zijn daardoor in de gelegenheid gesteld om de schulden, welke als een gevolg van deze vroeger ongunstige jaren op hunne administratiën drukten, te verminderen, en bij vele derzelven is door de ondervinding van die jaren de overtuiging meer levendig geworden, dat eene gepaste spaarzaamheid bij hun beheer eene zaak is van de hoogste noodzakelijkheid. In deze meer gunstige omstandigheden deelen in het algemeen alle gemeenten in dit gewest in meerdere of mindere mate. Echter bevinden zich velen, wat hunne financiën betreft, nog in hoogst ongunstige omstandigheden. Vooral is zulks het geval in de veenstreken, waar eenige diakeniën, welker ressort eene groote uitgestrektheid gronds beslaat, eene menigte hulpbehoevende huisgezinnen ten hunnen laste hebben, zonder dat er in hare gemeenten een genoegzaam daaraan geëvenredigd aantal gegoede personen aanwezig is, in staat om, tot de ondersteuning van al deze behoeftigen, de vereischte fondsen bijeen te brengen. In dezen toestand verkeert vooral de diakenie der Hervormde gemeente te Zevenhuizen.

Hier en daar trachten, uit partikulieren bestaande, vereenigingen in zoodanige gemeenten door aankoop van woeste gronden en het laten ontginnen dier gronden, de behoeftigen werk te verschaffen, waartoe dan ook besteed worden gelden, welke men vroeger als aalmoezen gaf, zijnde de wering van bedelarij een hoofddoel van deze vereenigingen. Zulk eene inrigting bestaat in de burgerlijke gemeente Marum, waaronder een gedeelte van Zevenhuizen behoort. In andere, in meer gunstigen toestand zich bevindende gemeenten, waar zich geene of weinige woeste gronden bevinden, zooals bijv. te Groningen, Delfzijl, Noordbroek, Winschoten, enz., tracht men met gunstig gevolg andere soort van werk aan de armen te geven.

Het komt ons voor, dat dit de meest doelmatige weg is tot leniging en vermindering van armoede; maar wij gelooven tevens, dat dit een middel is hetwelk grootendeels aan de liefdadigheid van partikuliere ingezetenen moet worden overgelaten, zoodat onzes inziens, het openbaar gezag zich in deze alleenlijk zou dienen te bepalen tot de aanmoediging van zoodanige inrigtingen, welker getal in dit gewest tot nog toe zeer gering is, doch langzamerhand toeneemt.

Het getal besturen voor huiszittende armen in deze provincie bedroeg op den 31sten December 1850 in 5 gemeenten boven de 5000 zielen 33, waarvan gesubsidiëerd 17 en ongesubsidiëerd 16. De 52 overige gemeenten beneden de 5000 zielen 266, waarvan gesubsidiëerd 175 en ongesubsidiëerd 91.

In deze provincie is slechts een genootschap voor schamele armen gevestigd, hetwelk bestaat te Groningen, en dus in eene gemeente boven de 5000 zielen. Dit genootschap is niet gesubsidiëerd.

Het getal commissiën voor winteruitdeeling van levensmiddelen en brandstoffen heeft in 1850 bedragen 16, waarvan een bestaat in eene gemeente boven de 5000 zielen, welke niet gesubsidiëerd wordt, en 15 in gemeenten beneden de 5000 zielen, waarvan gesubsidiëerd worden 3 en ongesubsidiëerd zijn 12.

Er is één genootschap voor behoeftige kraamvrouwen, in eene gemeente boven de 5000 zielen, hetwelk niet gesubsidiëerd is.

Het getal godshuizen in dit gewest bedraagt 64, waarvan in gemeenten boven de 5000 zielen bestaan 21, welke niet gesubsidiëerd zijn, en in gemeenten beneden de 5000 zielen 43, waarvan gesubsidiëerd zijn 11 en ongesubsidiëerd 32. De meeste der laatstgemelde 43 godshuizen zijn echter niet anders dan gewone armenhuizen, waarin de diakeniën een gedeelte hunner bedeelden huisvesten.

Er is slechts een gesticht uitsluitend voor zieken en verwonden, gevestigd in eene gemeente boven de 5000 zielen, hetwelk gesubsidiëerd wordt. Want het Nosocomium Academicum, hoewel daarin ook gratis behoeftigen worden ingenomen, kan niet onder de instellingen van weldadigheid worden gerangschikt.

Het getal armenscholen, uitsluitend bestemd voor behoeftige kinderen, bedraagt 6. Hiervan zijn gevestigd 5 in eene gemeente boven de 5000 zielen en 1 in eene gemeente beneden de 5000 zielen, welke allen gesubsidiëerd worden.

Het getal scholen, waarin gemeenschappelijk met andere kinderen van behoeftigen onderwezen worden, bedraagt 207, waarvan in gemeenten boven de 5000 zielen zijn 28, welke allen gesubsidiëerd zijn, en in gemeenten beneden de 5000 zielen 179, waarvan 178 gesubsidiëerd zijn en ééne ongesubsidiëerd is.

Het getal werkscholen bedraagt 2, in eene gemeente beneden de 5000 zielen. Beide zijn ongesubsidiëerd.

Het getal zondagscholen is 12, te weten: 4 in eene gemeente boven de 5000 zielen, en 8 in gemeenten beneden de 5000 zielen. De vier eerste zijn ongesubsiëerd en van de 8 laatstgenoemde zijn 5 gesubsidiëerd en 3 ongesubsidiëerd.

Het getal kleine kinder- of bewaarscholen is 2, welke gesubsidiëerd worden en bestaan in eene gemeente boven de 5000 zielen.

Er is in dit gewest slechts één werkschool, welke ongesubsidiëerd is en bestaat in eene gemeente beneden de 5000 zielen.

In eene gemeente boven de 5000 zielen bestaat een gesticht voor doofstommen, hetwelk gesubsidiëerd wordt.

Het getal der werkplaatsen van liefdadigheid bedraagt in gemeenten boven de 5000 zielen 1 en in gemeenten beneden de 5000 zielen 5, te zamen 6, waarvan geene gesubsidiëerd wordt.

In deze provincie bestaan 3 banken van leening, welke ongesubsidiëerd zijn, waarvan 1 bestaat in eene gemeente boven de 5000 zielen en 2 in gemeenten beneden de 5000 zielen.

Het getal spaarbanken bedraagt 5, waarvan 3 in gemeenten boven de 5000 zielen en 2 in gemeenten beneden de 5000 zielen, welke allen ongesubsidiëerd zijn.

Spaarkassen bestaan er in gemeenten boven de 5000 zielen 1 en in gemeenten beneden de 5000 zielen 2, welke allen ongesubsidiëerd zijn.

Op den 1sten Januarij 1850 was het getal van al deze instellingen hetzelfde als op den 31sten December van dat jaar, behalve dat er sedert dien tijd 3 commissiën van spijsuitdeelingen opgehouden hebben te bestaan, althans den laatsten winter geene uitdeelingen hebben gedaan en dat het getal spaarkassen in 1850 met 1 is vermeerderd.

OPENBARE VEILIGHEID EN GEVANGENISWEZEN.

a. Openbare veiligheid.

Van de stedelijke policie te Groningen mag met lof gewag gemaakt worden. Aan het hoofd van dezelve zijn twee commissarissen geplaatst; zij bestaat overigens uit 3 agenten van de eerste, 6 van de tweede, 6 van de derde, 54 van de vierde en 12 van de vijfde klasse. Volgens het rapport daaromtrent op het einde van het jaar 1850, door den eersten commissaris van policie gedaan, beijvert het personeel dier policie zich meer en meer, om aan deszelfs roeping te voldoen. Het getal misdrijven, binnen deze stad gepleegd wordende, is dan ook zeer gering, hetgeen voor een goed deel aan de waakzaamheid der policie mag worden toegeschreven.

De toestand der policie in de gemeenten ten platten lande mag niet voldoende genoemd worden. In de meeste gemeenten wordt dezelve onder de leiding van het hoofd des bestuurs uitgeoefend door slechts eenen enkelen veldwachter. In sommige gemeenten, als: Appingedam, Bedum, Beerta, Delfzijl, Nieuwe Pekela, Termunten, Uithuizermeeden, Veendam, Vlagtwedde, Winschoten en 't Zand zijn twee veldwachters aanwezig, en in de gemeenten Hoogezand, Scheemda, Slochteren en Wildervank bevinden zich 3 veldwachters.

De ontoereikendheid dezer policie wordt door vele plaatselijke besturen erkend, doch omstandigheden van financiëlen aard staan veeltijds eene gewenschte uitbreiding daarvan in den weg.

De brandblusch middelen zijn, waar dezelve bestaan, in eenen goeden toestand en leveren geen stof tot bijzondere opmerkingen op.

Het getal branden heeft zich in dit gewest, voor zoover dezelve ter onzer kennis zijn gekomen, sedert het uitbrengen van ons verslag in 1850, bepaald tot 13.

Ten aanzien van den staat der verlichting bij nacht, moeten wij te kennen geven, dat er slechts vier plaatsen in deze provincie worden aangetroffen, waar de verlichting bij nacht algemeen plaats vindt, en deze zijn: Groningen, Appingedam, Delfzijl en Winschoten.

De verlichting bij nacht heeft te Groningen plaats door reverbères en paallantarens met olielampen, voor 25 jaren nieuw ingevoerd. Eene commissie uit de stedelijke regering houdt zich bezig, om een plan te ontwerpen voor gasverlichting, ten einde dit aan den Raad voor te stellen en in dit opzigt met andere groote steden gelijk te staan. Het getal der hangende reverbères in de stad en voorsteden bedraagt 333, dat der paallantarens 93.

Te Appingedam was de verlichting bij nacht vroeger hoogst gebrekkig. De 46 lantarens zijn echter successivelijk vermeerderd tot een getal van 54 à 56, terwijl men voor drie jaren is begonnen de verlichting door middel van reverbères te doen plaats hebben, hoedanige er thans 10 stuks bestaan en successivelijk worden vermeerderd.

De verlichting bij nacht in de fortéresse Delfzijl, bepaalt zich tot 29 lantarens, waarvan 25 binnen de vesting en 3 buiten de poort tusschen de barrières zijn geplaatst, die nu nog met drie vermeerderd zijn. Ook zijn voor vier zoodanige lantarens bijlangs het voetpad van Delfzijl naar Farmsum geplaatst. Deze wijze van verlichting is niet voldoende. Ook ontbreekt er eene behoorlijke verlichting van het havenhoofd bij nacht, waarin men verlangt dat door het Rijk worde voorzien, als zeer noodzakelijk voor het in- en uitvaren van schepen bij avond en nacht.

Te Winschoten wordt de wijze van verlichting bij nacht ondoelmatig geacht, 't welk de gemeenteraad aanleiding heeft gegeven, om de bestaande lantarens van lieverlede door reverbères te doen vervangen, zoodat de hoofdstraten en de toegang tot het postkantoor daarmede bij nacht worden verlicht. Vele belangrijke punten in de kom der gemeente vorderen eene betere verlichting bij avond en nacht, doch de beperkte middelen der gemeente veroorzaken, dat men niet dan zeer langzaam eenige verbetering hierin kan invoeren.

b. Gevangeniswezen.

Er zijn in dit gewest *zes* huizen van bewaring, als: te Groningen, Appingedam, Winschoten, Zuidbroek, Hoogezand en Onderdendam; *twee* huizen van arrest te Appingedam en Winschoten, en *een* burgerlijk en militair huis van verzekering te Groningen.

In deze verschillende gevangenissen waren gedurende het jaar 1850 aanwezig: in de huizen van bewaring, bij afwisseling, 196 mannen en 30 vrouwen, op den laatsten December 1850, 2 mannen; — in de huizen van arrest, bij afwisseling, 233 mannen en 66 vrouwen, op den laatsten December 1850, 27 mannen en 7 vrouwen; — in het burgerlijk en militair huis van verzekering, bij afwisseling, 298 mannen en 50 vrouwen, op den laatsten December 1850, 75 mannen en 14 vrouwen; — te zamen, bij afwisseling, 727 mannen en 146 vrouwen, op den laatsten December 1850, 104 mannen en 21 vrouwen.

Het gedrag der gevangenen is over het algemeen goed geweest. Slechts een gevangene in het burgerlijk en militair

huis van verzekering te Groningen, is disciplinair gestraft, terwijl het collegie van regenten over het huis van arrest te Winschoten, twee malen tot straf heeft moeten overgaan.

De gezondheidstoestand der gevangenen was over het geheel gunstig, uitgezonderd in de drie laatste maanden van 1850 in het huis van arrest te Winschoten, alwaar op 86 gevangenen, gedurende dien tijd bij afwisseling in die gevangenis aanwezig, 34 zieken waren. De benaauwdheid der cellen moge al geen dadelijke oorzaak van ziekte zijn, der gezondheid bevorderlijk is ze, volgens het gevoelen van het collegie van regenten, in geenen deele. Hieraan wordt echter te gemoet gekomen door de gevangenen nu en dan van cellen te doen verwisselen, waartoe gelegenheid bestaat, doordien er cellen onbezet zijn.

De voeding der gevangenen was voldoende en is uitbesteed: te Groningen, 9 centen per dag voor ieder gevangene; — te Appingedam, 25 idem; — te Winschoten, 28 idem.

Te Groningen is de voeding der gevangenen dus aanmerkelijk minder duur dan in de beide andere plaatsen. Dit moet worden toegeschreven, eensdeels aan de meerdere concurrentie en het grooter getal gevangenen, maar ook aan de wijze van uitbesteding, die te Groningen gevolgd wordt, doch in kleine gevangenissen niet doeltreffend zijn zou. Te Groningen wordt iedere behoefte afzonderlijk uitbesteed. Te Appingedam en Winschoten alles te zamen.

Het werk door de gevangenen verrigt bestaat hoofdzakelijk te Groningen in vlas- en wolspinnen en breiwerk, hetwelk met gunstig gevolg wordt voortgezet. Te Appingedam heeft men de gevangenen geen werk kunnen geven, omdat daartoe voor het tegenwoordige geene gelegenheid bestaat. Het nieuwe huis van arrest aldaar, ofschoon afgebouwd, is nog niet tot bewoning geschikt geacht, de gedetineerden zijn elders verspreid. Te Winschoten heeft men zich moeten bepalen, wat de mannen aangaat tot ligt huiswerk en het maken van pijpedoppen, terwijl de vrouwelijke gevangenen met naai-, brei- of spinwerk zich onledig hielden.

g. Posterijen.

De opbrengst der posterijen in de provincie Groningen over 1850 heeft bedragen eene som van *f* 50,978.82 Het getal postkantoren is zeven, als: te Appingedam, Delfzijl, Groningen, Hoogezand, Onderdendam, Veendam en Winschoten.

Het getal hulpkantoren is zesentwintig, als: te Haren, Grootegast, Grijpskerk, de Leek, Marum, Zuidhorn, Beerta, Nieuw Beerta, Noordbroek, Oude Pekela, Nieuwe Pekela, Sappemeer, Nieuwe Schans, Scheemda, Slochteren, Nieuw Stadskanaal, Ulrum, Uithuizen, Warffum, Wildervank, Zuidbroek, Finsterwolde, Loppersum, Midwolde, Nieuwolda en Termunten.

Het getal paardenposterijen is drie, als: te Groningen, Winschoten en Nieuwe Schans.

WATERSTAAT.

a. Rivieren.

Nopens den toestand der rivieren, met betrekking tot het vaarwater en de oevers, kan in de eerste plaats ten aanzien van het Reitdiep worden vermeld, dat steeds bij daartoe gunstigen waterstand wordt vervolgd met het ploegen van het bovengedeelte van hetzelve, bepaald van de stad Groningen, tot tegen het dorp Oostum; zijnde van den 27sten Februarij, als wanneer daarmede weder is begonnen, tot den 27sten April 1850/51, en van den 3den September tot den 31sten December daaraanvolgende 63 reizen met den schotploeg, en even zooveel met de zoogenaamde krabbelaar gedaan.

Wat de oevers aangaat, zoo zijn daaraan geene veranderingen ontstaan of toegebragt, behalve dat op verschillende plaatsen te zamen over 400 vierkante ellen de rijzenbermen zijn vernieuwd, en daaronder op twee plaatsen, welke bedreigd schenen, terwijl bij het eerste duikelhoofd ten zuiden de Zoutkamp een aardenberm is gelegd, lang 56 ellen; en uit de bepaalde noodrijs in het onderhoudsbestek de gebreken aan onderscheidene hoofden zijn hersteld.

Overigens zijn de zeeweringen ter wederzijden, overeenkomstig de bepalingen van het bestek, onderhouden.

Van de daarin gelegen partikuliere panden, of de zoodanige, die onder het beheer van afzonderlijke dijkregten staan, moet evenwel worden aangemerkt, dat niet altijd de vereischte zorg wordt gedragen, om de laagten, die bij de schutten en overreden ontstaan, naar behooren weder aan te vullen, waarom, doch ook, vooral omdat sommigen geheel onwillig zijn, de gebreken, hoe belangrijk en zorggevend dan ook, te herstellen, als hoogst wenschelijk zoude te achten zijn, het nemen van maatregelen, om onwillige dijkpligtigen te kunnen noodzaken tot onderhoud en herstelling; zonder zulks toch belast de provincie zich steeds met werk en uitgaven ten behoeve van onwilligen, en moet, immers *kan*, dit zeer nadeelig werken op diegenen, welke voor eigene kosten in het noodige voorzien.

b. Kanalen en vaarten.

Die, welke aan de provincie in onderhoud behooren, zijn met de daarbij behoorende werken naar gewoonte onderhouden, en hebben aan sommige derzelve meer belangrijke herstellingen plaats gevonden, waardoor ten deele gebruik is gemaakt van het oude voorhanden hout der zeeweringen, wederzijds Delfzijl.

Voor zooverre bekend is, zijn er in 1850 geen nieuwe kanalen gegraven.

c. Havens.

De aanleg van eene haven buiten de Steentilpoort te dezer stede, door de verbinding van het Damsterdiep met de stadsgracht, en het inrigten van een gedeelte dier gracht tot leg- en laadplaats van schepen en houtvlotten, is onder handen.

Het is te betreuren, dat door den onwil van twee eigenaren, de hiertoe noodige onteigeningen nog niet hebben kunnen worden ten einde gebragt; evenzoo, dat niet eene gelijke handeling buiten de Apoort schijnt te kunnen plaats hebben, en deze haven met de kanalen dezer stad, enz. kan worden verbonden; iets, hetwelk als eene eerste en dringende behoefte wordt beschouwd.

d. Zeeweringen en duinen.

Het berigt nopens den staat der zeeweringen van de Statenzijl tot den Dollard, wederzijds de vesting Delfzijl, en van den Oostpolder tot de Zoutkamp, kan weder gunstig zijn, zoo wat betreft de toestand der dijken, hoofden of paalwerken, bestemd om de aanvallen der zee te keeren, als de gesteldheid der kust in het algemeen.

Bij den hoogen vloed van den 8sten op den 9den November bereikte het water te Delfzijl eene hoogte van 2,60 ellen, en aan de Statenzijl van 2,85 ellen boven gewoon volzee. In de herstelling van de daardoor veroorzaakte schade is naar het onderhoudsbestek kunnen worden voorzien.

e. Verveeningen.

De verveeningen onder de gemeenten Hoogezand, Noorddijk, Slochteren en Haren worden geregeld en zonder bezwaar van wegen of waterkeeringen voortgezet. Daartoe is op verschillende aanvragen concessie verleend, bij Zr. Ms. besluit van den 22sten December 1849, no. 65.

Eene wettelijke regeling van de algemeene regels, opzigtelijk de verveeningen, heeft tot dusverre nog niet plaats gehad.

f. Droogmakerijen.

Droogmakerijen zijn er in dit gewest, gedurende het tijdvak, waarover dit verslag loopt, niet ondernomen.

g. Bedijkingen en inpolderingen.

De indijking van een gedeelte van den Dollard bij Reide, waartoe aan eene maatschappij concessie is verleend, is sedert het jaar 1846 niet voortgezet, maar is alleen een en ander verrigt tot instandhouding van den gelegden rijzendam, welke moest dienen tot steun van den nieuwen polderdijk, voor zoo verre zulks zonder het aanwenden van belangrijke kosten mogelijk was; sedert den afgeloopen herfst is daaraan echter niets meer gedaan, en het werkvolk vertrokken. Alleen wordt nog van wege de maatschappij de administratie en het toezigt gehouden op de verhuring en weiding van het vee op hare aanwassen, en op de gronden die door haar van de provincie Groningen, als daarmede in onmiddellijke aanraking zijnde, zijn gepacht.

Hieruit blijkt alzoo, dat de indijking of inpoldering voor het tegenwoordige als eene verlatene onderneming is te beschouwen. Het ware wenschelijk, dat deze zaak, hoe dan ook, wierd beëindigd.

De indijking van de Lauwerzee maakt alsnog een punt van onderzoek uit.

h. Polders.

Buitenpolders (zee- of rivierwater keerende). In het algemeen kan hiervan worden berigt, dat, wat aangaat den staat van hunne dijken en kaden, waterleidingen en andere uitloozingsmiddelen, deze als voldoende kan worden beschouwd.

Binnenpolders. In het Westerkwartier is de waterstand in het voorjaar belangrijk hoog en nadeelig geweest, immers onder het Aduarder-Zijlvest is het water tot de belangrijke hoogte van 1.04 ellen boven het peil van dat Zijlvest gestegen, en zijn onderscheidene polders ingebroken, zooals de Onlandsche polder, welks dijk op de hoogte tegenover Kranenborg is doorgebroken en waardoor een belangrijk terrein tot nabij deze stad met water was bedekt.

LANDBOUW.

De algemeene toestand van den landbouw is niet zoo gunstig te noemen als in vorige jaren.

De in den laatsten tijd geheerscht hebbende lagere prijzen van sommige voortbrengselen hebben echter de huurwaarde niet doen dalen. Wanneer deze toestand voortduurt, zal dit evenwel tot eene vermindering der huur- en koopprijzen van landerijen aanleiding kunnen geven.

Onder de maatschappijen en genootschappen ter bevordering van den landbouw kan men in dit gewest noemen:

1) Het genootschap *ter bevordering der nijverheid* te Onderdendam, hetwelk 223 leden telt, met onderafdeelingen te Leens, Beerta en Appingedam. Hoewel dit genootschap zijnen werkkring tot alle deelen der nijverheid uitstrekt, zoo zijn echter landbouw en veeteelt verreweg de voornaamste onderdeelen van dien werkkring. Jaarlijks worden er uit eene provinciale toelage premiën aan de bestgekleurde springstieren in het grootste deel van de provincie door dit genootschap uitgedeeld.

2) De departementen Groningen en Noordhorn van de Nederlandsche maatschappij *ter bevordering der nijverheid*, waarvan het eerste telt ruim 80, het laatste 10 leden. De landbouw maakt ook bij deze eene hoofdzaak van hun werk uit. Bij het departement Groningen bestaat eene afdeeling voor *ooft- en tuinbouw*, welke zich de behartiging van deze onderdeelen der landbuishouding meer in het bijzonder ten doel stelt.

Minder als maatschappijen of genootschappen, dan wel als zedelijke ligchamen ter bevordering van den landbouw, noemen wij:

De commissie van landbouw, vroeger eene Rijks-instelling, thans geheel provinciaal en uit de provinciale fondsen bekostigd, en de landhuishoudkundige school te Groningen. Wij mogen den werkkring van beide als genoegzaam bekend vooronderstellen.

Dat al de bovengenoemde inrigtingen, elk in haren kring, eenen nuttigen invloed op onzen gewestelijken landbouw uitoefenen, valt niet te betwijfelen. De commissie van landbouw heeft in de laatste jaren, in vereeniging met de genoemde afdeeling voor *ooft- en tuinbouw*, bij herhaling tentoonstellingen voor land- en tuinbouw gegeven, het laatst in September 1850 en eene nieuwe tentoonstelling aangekondigd voor September 1851. Ook de afdeeling Beerta van het genootschap *ter bevordering van de nijverheid* te Onderdendam, heeft eene tentoonstelling van vee aangekondigd tegen het laatst van Mei 1851.

Onder de maatschappijen en genootschappen ter bevordering van den landbouw, meenen wij nog te moeten vermelden de maatschappij van landeigenaren en vastbeklemde meijers in deze provincie. Gelijk deze maatschappij in de naastvoorgaande jaren steeds afnemende was door de veelvuldige opzagen en aflossingen, door de debiteuren gedaan, zoo is die toestand voortdurend geweest, terwijl daarentegen geen nieuwe voorschotten zijn uitgegeven, aangezien dezelve niet werden gevraagd.

In de maand Junij 1850 bestond de maatschappij nog uit 64 leden, en het kapitaal der aan hen verleende voorschotten beliep eene som van *f* 331,100.00. Ten gevolge van de door de debiteuren gedane opzagen, werd op November 1850 door vier leden de som van *f* 16,900.00, en op Mei 1851 door vijf leden de som van *f* 25,300.00 afgelost, terwijl dit verlies niet door gevraagde en verleende nieuwe voorschotten werd vergoed.

Diensvolgens bestaat de maatschappij thans uit 55 leden en de som der aan hen verleende voorschotten bedraagt *f* 288,900.00.

Geheel nieuwe gewassen zijn er in het jaar 1850 weinig ingevoerd. Alleen moet onder deze afdeeling vermeld worden, dat men Tripolitaansche tarwe en gerst beproefd heeft, maar deze beide granen als van geringe waarde heeft gemeend te moeten beschouwen; dat eene proeve met de *seradelle*, als voedergewas, aanvankelijk beter voldaan heeft, en dat de vroeger hier niet gekweekte lange rapen, aan de boerderij der landhuishoudkundige school te Haren aangekweekt zijn, en met goed gevolg, zoodat men deze teelt denkt voort te zetten, als ook, dat daar thans onderscheidene vreemde soorten van *rauy- en andere grassen* beproefd worden.

Onder de *nieuwe werktuigen* verdient vermeld te worden, een uit Noord-Amerika te Kloosterburen ingevoerde ploeg, *arendploeg* geheeten, welke zeer goede eigenschappen schijnt te bezigtigen, en welke dan ook reeds, meer of min gewijzigd, te Warffum, Ulrum en Uithuizen is nagemaakt.

Vreemde veerassen zijn er in 1850, zoo ver ons bekend is, niet ingevoerd, maar de proefnemingen met de vroeger ingevoerde Engelsche veesoorten worden voortgezet.

Misgewas en geheel verlies van den oogst heeft er in 1850 geen plaats gehad, maar wel vermindering door onweders en hagelslag in de tweede helft van Julij en de eerste dagen van Augustus, waarbij de bliksem op vele plaatsen is ingeslagen en de hagel in den nacht van den 18den op den 19den Julij te Zevenhuizen veel boekweit, rogge, gerst, haver, boonen, aardappelen, enz. vernield of beschadigd heeft. Op den 24sten Julij 1850 viel er een zwaar onweder te Groningen en omstreken, waar, te Horensche Dijk en vooral te Haren de hagel schade aan de veldgewassen, onder anderen aan mangelwortel en boekweit, heeft toegebragt. Ook bij Visvliet, Delfzijl en het daarbij gelegen dorp Weiwerd, heeft op dienzelfden dag de hagel veel koolzaad vernield, bij Weiwerd alleen misschien wel 100 mudden. In den middag van den 3den Augustus trok een onweder over Nieuwolda en vielen daarbij buitengemeen zware hagelsteenen, waardoor een gedeelte nog te veld liggend koolzaad op den Oostwolder- en een gedeelte van den Finsterwolder-polder beschadigd werd.

Vorst heeft in den winter geen nadeel gedaan, maar wel nachtvorst, op den 17den—18den Junij 1850, waardoor onder anderen te Beerta het aardappelgewas benadeeld is.

Een hevige storm heerschte op den 19den Augustus 1850, waardoor het koolzaad, voor zoover het nog te velde lag, veel nadeel leed, doch ook veel tarwe uitgeslagen werd, inzonderheid in het noorden van het gewest.

Overstrooming heeft geen plaats gehad, maar wel eene bijzondere natte wedersgesteldheid in Augustus 1850, waardoor èn graan èn stroo bij de inzameling veel nadeel ondervonden.

Van schadelijke dieren heeft men niets anders vernomen, dan dat de slakken in den nazomer van 1850 en de slakken en wormen in het natte voorjaar van 1851, inzonderheid in de moestuinen, veel van het gewas hebben vernield.

Als bepaalde ziekten der gewassen kunnen wij noemen, de reeds sedert zoo lang hier geheerscht hebbende rotziekte onder de aardappelen, welke zich in 1850, waarschijnlijk wegens de droogte van den voorzomer, later dan in andere jaren heeft ontwikkeld, zoodat de vroege aardappelen meerendeels goed zijn ingezameld, maar welke de late aardappelen alleraanmerkelijkst heeft benadeeld, zoodat men daarvan op de zand- en veengronden $\frac{1}{2}$ en op de klei wel $\frac{2}{3}$ minder dan een gewone oogst, en door elkander zeker niet meer dan 100 mudden van het bunder, heeft ingezameld.

Ziekten onder het vee heeft men gehad:

1) Onder het rundvee de longziekte, welke op den 3den Maart 1850 te Hornhuizen, onder Kloosterburen, en later in Mei op de Waarden, onder Grijpskerk, bespeurd is.

2) De varkensziekte, welke in de tweede helft van Julij en in Augustus 1850 zeer algemeen geheerscht heeft in het geheele Westerkwartier, Hunsego, Fivelingo, te Pekela, Noordlaren, enz., enz., en waardoor honderden dezer dieren zijn omgekomen of ontijdig geslagt hebben moeten worden.

De tuinbouw was in Maart en April 1850 zeer ongunstig door de toen heerschende koude en vochtigheid. Later heeft zich de opbrengst verbeterd en was zij middelmatig goed, met uitzondering van de teelt der koolsoorten en koolrapen, welke beide, vooral door buitengemeen droog weder bij de verplanting, niet best geslaagd zijn.

De bloemisterijen zijn in de laatste jaren in de stad Groningen zeer vooruitgegaan en bloeiden ook in 1850 door eenen aanzienlijken uitvoer naar andere plaatsen.

Nopens de houtteelt kan men in 1850 over het algemeen een goed gewas vermelden, doch de dennen hebben slechts weinig vruchten of kegels opgeleverd.

De nog bestaande woeste gronden worden gebruikt òf tot schaapsweide, òf tot het snijden van heide tot bezems, enz., òf tot steken van plaggen voor mest of zoden tot brandstof, òf, in enkele streken, tot het snijden van russchen, welke te Genemuiden en omstreken tot het maken van matten verwerkt worden.

De gezondheidstoestand van den veestapel was over het algemeen zeer gunstig in deze provincie. Een enkele uitzondering heeft hierop gemaakt, het uitbreken der besmettelijke longziekte onder het rundvee op een stal te Hornhuizen, in de gemeente Kloosterburen, doch is het waarschijnlijk mede aan den toen genomen krachtigen maatregel, bestaande in het dooden van al het zich op dien stal bevindende rundvee, toe te schrijven, dat deze gevreesde ziekte zich van daar niet verder heeft verspreid, terwijl door het in acht nemen der strengste waakzaamheid, dit gewest in 1850 verder van dezelve is verschoond gebleven.

(*Wordt vervolgd.*)

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Woensdag den 23sten Julij.

In de zitting van heden is ingekomen een ontwerp van wet tot uitvoering van art. 8 der wet van den 30sten Mei 1847 (*Staatsblad* no. 24), betrekkelijk de graanregten, alsmede een ontwerp van wet tot naturalisatiewet van dr. *J. van Deen*, te Zwolle.

Een voorstel van den voorzitter, om onmiddellijk na afloop der beraadslagingen over de verschillende aan de orde gestelde wetsontwerpen, de beraadslaging over het wetsontwerp betrekkelijk het regt van vereeniging en vergadering te hervatten, is door de vergadering *afgestemd*.

De beraadslaging over het wetsontwerp betreffende de onteigening ten algemeene nutte is voortgezet. De artt. 20 tot en met 41 zijn achtervolgens aangenomen.

Zitting van Donderdag den 24sten Julij.

De Kamer heeft met 31 tegen 23 stemmen besloten, het ontwerp nopens de Russische schuldvordering in deze zitting niet te behandelen.

De commissie in wier handen zijn gesteld de door den minister van koloniën gedane mededeelingen omtrent het beheer der overzeesche bezittingen, en van den staat, waarin zij zich bevinden, heeft, bij monde van den heer *van der Linden*, verslag gedaan. Dit verslag is zeer uitgebreid, en daarin wordt het onvoldoende en het onvolledige van de gedane mededeelingen uiteengezet. Ten slotte van haar verslag stelt de commissie het volgende besluit voor, dat door haar met eenparigheid is genomen: 1) om al de gedane mededeelingen, ten aanzien van de overzeesche bezittingen, aan te nemen voor kennisgeving; 2) dat, daar die mededeelingen, noch wat Oost-Indië, noch wat West-Indië aangaat, kunnen worden beschouwd als uit te maken het verslag, dat ingevolge art. 60 der Grondwet jaarlijks wordt gevorderd, de Kamer bij de regering ernstig aandringt op de naleving van dat grondwettig gebod; 3) dat aan den minister inlichtingen en ophelderingen worden gevraagd nopens alle punten, die in het verslag der commissie zijn opgenomen; 4) dat er een afschrift van dit verslag zal worden gezonden aan den minister van koloniën, ten einde deze kennis neme van alle die punten, weswege inlichting wordt gevraagd; en 5) dat het verslag der commissie zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Over de conclusie van dit belangrijke rapport ontstaat eenige woordenwisseling. De heeren *de Fremery*, *Mutman* en *van Goltstein* merken op, dat door de Kamer, op de bloote voorlezing van zoodanig rapport, niet kan worden besloten, den minister te beschuldigen van niet getrouwe naleving der Grondwet.

Op voorstel van den heer *de Fremery*, is dan ook bepaald, dat dit rapport voorloopig eenvoudig zal worden gedrukt en rondgedeeld, en dat de Kamer later eene beslissing over de voorgestelde conclusie nemen zal.

Daarna zijn de beraadslagingen over het ontwerp betrekkelijk de onteigening ten algemeenen nutte voortgezet, en wel over art. 42 tot en met 46, welke alle onveranderd zijn aangenomen, nadat de amendementen, die op sommige derzelve voorgesteld waren, waren verworpen.

Zitting van Vrijdag den 25sten Julij.

In de zitting van heden is besloten de beraadslagingen over het wets-ontwerp betrekkelijk het met Sardinië gesloten traktaat, over dat betrekkelijk het met Griekenland gesloten traktaat en over het ontwerp van wet houdende naturalisatie van *I. van Deen* achtervolgens te doen plaats hebben, na afloop der discussiën over de verschillende reeds aan de orde gestelde wets-ontwerpen. De beraadslagingen zijn voortgezet over het wets-ontwerp betreffende de onteigening ten algemeenen nutte. De artt. 47 tot en met 56, 58, 59, 61, 62 en 63 zijn achtervolgens aangenomen.

Ten gevolge van het staken der stemmen over eene geringe wijziging op art. 57 voorgesteld, is de beslissing over dat artikel, alsmede over art. 60, waarin art. 57 wordt aangehaald, uitgesteld.

Verder brengt de commissie voor de verzoekschriften verslag uit op een groot aantal rekwesten: als op dat van *Floor*, afschaffing verzoekende van centimes, aan paardenpostmeesters uit te keeren, zal een afschrift worden gezonden aan den minister van financiën. — Op dat van den heer *Senn van Bazel*, die opkomt tegen eene redevoering van den heer *van Hoëvell*, waarin gezegd is, dat hij zijn post als Nederl. consul in China eigenmagtig verliet, terwijl hij bij geheim besluit uit die betrekking werd ontslagen, — besluit de Kamer, na langdurige discussiën, over te gaan tot de orde van den dag. (Het vraagstuk, dat bij deze gelegenheid werd geopperd, of namelijk ingezetenen, tot de Overzeesche bezittingen behoorende, het regt hebben, zich bij rekwest tot de Kamer te wenden, is niet uitgemaakt.) — Op dat van *Pieter Cleban*, klagende over onregtvaardige behandeling, hem als suiker-kontraktant van het gouvernement aangedaan, zal een afschrift worden gezonden aan den minister van koloniën, ten einde de Kamer hierover inlichtingen te geven.

Zitting van Zaturdag den 26sten Julij.

In de zitting van heden is de onteigenings-wet met 51 tegen 8 stemmen aangenomen.

(*Tegen* hebben gestemd: de heeren *Gouverneur*, *v. Lynden*, *v. Goltstein*, *Groen*, *v. Nispen*, *Schooneveld*, *Jongstra* en *Mackay*.)

In den loop der beraadslagingen van heden heeft de minister van binnenlandsche zaken, onder anderen, aan de de vergadering medegedeeld, dat in de volgende zitting der Kamer een ontwerp van wet zal worden voorgedragen, houdende algemeene maatregelen van policie, te wering van de besmetting onder het vee.

De commissie, in welker handen een adres van *J. Kicherer*, voorheen kapitein bij de schutterij te Amsterdam, is gesteld geweest, heeft deswege verslag uitgebragt. Bij dit verslag is gevoegd een brief van den minister van binnenlandsche zaken, tot toelichting van den inhoud van genoemd adres. Deze brief is voor kennisgeving aangenomen en zal, even als het verslag, worden gedrukt. De heer *van Dam* heeft zich deze zaak, in het belang van den adressant, aangetrokken, en bij die gelegenheid op het tot stand brengen van eene betere wet op de schutterij, dan de bestaande, aangedrongen.

Vervolgens zijn, zonder beraadslaging, met eenparigheid van stemmen aangenomen: 1) de voordragt der staking van de heffing der Maasvaartregten; — 2) de staking der heffing van de scheepvaartregten op de Maas; — 3) de ontwerpen tot het verleenen van het Nederlanderschap aan elf personen, welke dit hebben verlangd.

De beraadslagingen zullen Maandag worden hervat over de ontwerpen, betreffende de overeenkomsten met Sardinië en met Griekenland.

Bij de Tweede Kamer zijn ingekomen verzoekschriften van den kerkeraad der Christelijke Afgescheidene Gemeenten te *Houwerzijl* en *Zoltkamp* en te *Enumatil*, betrekkelijk het bekostigen van de eeredienst dier gemeenten uit de staatsbegrooting.

Te Groningen, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.